

Б Р А Н И Ч

ОРГАН АДВОКАТСКИХ КОМОРА

У

БЕОГРАДУ И СКОПЉУ

Власник и издавач „Бранич“-а је Адвокатска комора у Београду, коју претставља претседник Владимир Св. Симић, адвокат

Чланови редакционог одбора:

Милан Ж. Живадиновић, д-р Видан О. Благојевић и д-р Радоје Ј. Вукчевић, адвокати

САДРЖАЈ:

ЧЛАНЦИ:

- Уредба о Бановини Хрватској и организација заједничког судства, од д-ра Адама П. Лазаревића, проф. Правног факултета — Београд 1
- Друштво и његове тежње, од Жив. В. Милорадовића, адвоката — Београд 5
- Има ли мјеста тужби *rei recuperandae* ако је државина ограничена роком?, од Јевте М. Поповића, адвоката — Пећ 13
- Пропис § 394 грађ. зак. према коме у нашем праву не постоји *hereditas iacens* и питање извршења пресуда по којима је оставиоц обвезник, од Војимира З. Радовића, адвоката — Београд 14
- Аналогија по нашем и Совјетском кривичном закону, од Велибора Половића, адвокатског приправника — Лозница 16
- О сметању посуда међу савласницима, од Божицара Стефановића, суд. приправника — Обреновац 20

СУДСКА ПРАКСА:

- Уредба о принудном месту боравка М. С. Бр. 1640/39 од 15-XII-1939, од д-ра Ивана Рибара 23
- И лица без вероисповести морају положити прописну заклетву, од д-ра Милорада Антоновића, ада. 23
- Приватна писма се не могу отуђити ни објављивати, од д-ра Милорада Антоновића, ада. 23
- Распоред рада у 1941 години Из Адвокатске коморе у Београду Седница од 13 јануара 1941 год. 31
- Седница од 29 јануара 1941 год. 31
- Пажња адвокатима 32

ПРИКАЗИ:

- Dr. August Egger: Ueber die Rechts-ethik des Schweizerischen Zivil-gesetzbuches, од д-ра Милорада Антоновића, ада. 33

НЕКРОЛОГ:

- † Коста Протић 35
- БЕЛЕШКЕ 36
- САДРЖАЈ ПРАВНИХ ЧАСОПИСА 37
- ПРЕГЛЕД ЗАКОНОДАВСТВА 38

Уредништво „Бранич“-а налази се у Дечанској ул. 13/II. Рукописи се не враћају. Прештампавање градива из часописа допуштено само са тачним означањем извора.

„Бранич“ доноси: расправе и чланке којима је смер заштита интереса адвокатског реда и ширење професионалне свести, службена саопштења Адвокатских комора којима служи као званични орган, и расправе, чланке и саопштења из судске праксе из свих области права и прати развој правног живота у земљи и иностранству

„Бранич“ излази крајем сваког месеца — Годишња претплата за „Бранич“ износи 80.— дин. За адвокате изван територије Београдске и Скопске адвокатске коморе, адвокатске приправнике, судије и судијске приправнике годишња претплата 60.— дин.

Поједини број 10.— дин.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

26

Д-р Адам П. Лазаревић, проф. Правног факултета — Београд

Уредба о Бановини Хрватској и организација заједничког судства

И пре нове уставне реформе, којом је образована Бановина Хрватска, правна изградња наше државе није била у потпуности спроведена. Нарочито није још постојала једнообразна и јединствена организација највишег судства. У једној иначе унитарној држави, у којој је остварење идеје тако званог интегралног јединства — народног и државног, административног и управног — форсирано каткада и преко нужне мере и потребе, имали смо један прави судски федерализам, на коме би нам могле позавидети и најсложеније федерације. Имали смо, на пример, као што и данас имамо, шест разних правних подручја, са шест посебних највиших судова, који нису били једнаки и једнообразни ни по имену ни по своме унутарњем саставу и устројству. Тако су постојали: Касациони суд у Београду, Одељење Б. београдског Касационог суда у Новом Саду, Сто седморице у Загребу, Одељење Б. Стола седморице у Загребу, Врховни суд у Сарајеву и Велики суд у Подгорици, — док су судови прве и друге инстанције срески, окружни и апелациони — у међувремену били изједначени.

Ови посебни највиши судови, до уређења једног Касационог суда за целу земљу, сматрали су и важили као одељења Касационог суда. Постојало је затим и тако звано Веће шесторице, састављено од по једног судије сваког од поменутих шест одељења, које је било, а и сада је надлежно да решава сукобе о надлежности између грађанских, управних и војних власти и судова, или између управних и редовних судова разних правних подручја. — И зато су многа настојања наших правника и њихових стручних и сталешких удружења била посвећена потреби, да се установи један Касациони суд за целу нашу државу, Краљевину Југославију. Истина, један такав суд, по Закону о уређењу редовних судова из 1929 године, формално већ постоји, али је његово стварно образовање и увођење у живот требало да буде одређено једним посебним законом, који до данас још није донет. Па је и у тако званом Видовданском уставу било предвиђено, да ће за целу државу постојати један Касациони суд са седиштем у Загребу, која одредба такође није никада била остварена. И пре и после чекало се на претходно потпуно изједначење судског или правосудног законодавства, мада је главни разлог овоме, као и многим другим одлагањима и колебањима у основи био тај, што се чекало да се види: како ће се и на који начин коначно решити најтежи и најважнији проблем нашега народног и државног живота и опстанка — хрватско питање.

Отуда је бесумње интересатно да видимо: како питање о уређењу и организацији заједничког судства уопште и о установљењу заједничког Касационог суда посебице, стоји сада — после доношења Уредбе о Бановини Хрватској и после усвајања других бројних уредаба о преношењу надлежности са државе на Бановину Хрватску, чијим је образовањем хрватско питање и коначно решено. И да ли и уколико, после те најновије уставне реформе, уопште постоје потребне правне и стварне могућности и разлози за установљење једнога заједничког врховног судског органа за целу државу, макар и са једном скромнијом надлежношћу из области редовног правосуђа.

I

У самој основној Уредби о Бановини Хрватској — у чију се страну и детаљну анализу ми овде иначе не мислимо упуштати — не постоје никакви специјални и изрични прописи и одредбе, који би се тицали организације редовних судова, било посебних, било заједничких, или ближег уређења редовне судске власти уопште. Једино је изреком наглашено, и то под општим насловом „Организација Власти у Бановини Хрватској“, да судску власт у овој бановини врше судови и да се њихове пресуде и решења изричу и извршују у име Краља на основу закона. Јасно је, међутим, да у појам судске власти по овој одредби, која је начелне природе, не спада само власт редовних судова, односно судова који изричу правду по стварима и предметима редовнога грађанског и кривичног правосуђа, већ је њоме такође обухваћено и судство свију других врста и облика. Јер Уредба о Бановини Хрватској даље предвиђа и прописује, да административне спорове у стварима те бановине решава коначно Управни суд у Загребу, који је једном посебном уредбом проглашен за врховни суд Бановине Хрватске по стварима и предметима управнога судства. Затим ова основна уредба, у вези са једном доцнијом уредбом о њеном извршењу, предвиђа и посебни Рачунски суд у Загребу, који као такав треба да врши врховну рачунску контролу у свима стварима из надлежности Бановине Хрватске, и то самостално и коначно.

О потреби и могућности организације редовнога заједничког судства исто тако нема никаквих одредаба ни у познатој Уредби о пословима правде, односно о преносу тих послова са државе на Бановину Хрватску. Овом су уредбом извршена само потребна издвајања и припајања појединих судова, како би се њихова просторна или месна надлежност прилагодила новим територијалним променама у вези са образовањем Бановине Хрватске. Па је, следствено томе, и подручје Апелационог суда у Сплиту издвојено из територијалне надлежности Стола седморице Одељење Б. у Загребу и припојено Столу седморице у Загребу. Затим је седиште Стола седморице Одељење Б. у Загребу — који, по издвајању из његове територијалне надлежности Апелационог суда у Сплиту, обухвата само подручје Апелационог суда у Љубљани — премештено из Загреба у Љубљану, где исти суд сада постоји под новим именом и називом: Врховни суд у Љубљани. Сви су други постојећи прописи о организацији и надлежности редовних судова остали на снази и даље, тј. све док надлежним путем не буду измењени.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

II

Али, иако у основној и другим већ донетим уредбама о Бановини Хрватској о томе нема изречног помена, то ипак не значи да је целокупна јурисдикција редовних судова — како по посебном, односно бановинском, тако и по заједничком законодавству, — пренета у надлежност бановине, те да би, због тога, и свака организација заједничког судства, нарочито у облику једнога врховног суда за целу државу, била правно уопште немогућа. Напротив, сам усвојени метод или начин поделе између бановине и државе, по разним пословима и законима који су тамо наведени, јасно показује и упућује нас на друкчији закључак. Наиме, сви послови, који су по поменутој основној уредби дати и пренети у надлежност или компетенцију Бановине Хрватске, како по осталим стварима, тако и по стварима правде, односно судства и правосуђа, побројани су исцрпно и таксативно. Међутим, при одређивању надлежности државе није усвојен исти метод, већ је прво у виду једне опште формуле речено: да сви остали послови, тј. уколико нису изреком пренети у надлежност бановине, остају у надлежности органа државних власти на целој државној територији, па је затим и посебно наглашено: да исто тако остају у надлежности државних власти и послови који су од особитог значаја по опште интересе државе. Даље је, примера ради, наведен један низ разних правних и других установа и послова, који нарочито треба да остану у надлежности државе. Многи пак од тих заједничких установа и послова припадају области приватног права и законодавства — трговачког и грађанског, чија успешна и целисходна примена захтева такође и стварање и организацију заједничког судства, што нас овде специјално интересује.¹⁾

Но, треба имати на уму, да о заједничком судству не би уопште могло бити ни говора без установљења једнога највишег заједничког судског органа за потребе редовног правосуђа, управо без једнога заједничког Касационог суда. А према начину поделе надлежности између бановине и државе види се да правна могућност за то установљење несумњиво постоји. Јер послови који се тичу уређења или организације судова и вршења судске власти по стварима и пословима из области заједничког законодавства, нису пренети у искључиву надлежност Бановине Хрватске. Ти су послови несумњиво остали у надлежности државе, све док о њима и њиховој правној подели не буде доцније донета и извршена посебна одлука заједничких управних и законодавних органа. Искључива надлежност Бановине Хрватске у пословима правде, односно у пословима судства и правосуђа, постоји само у персоналним питањима, тј. у погледу постављања и унапређења чиновника и других службеника, запослених у судству или судској управи. Наиме, све одлуке о службеним односима бановинских службеника доноси коначно Бан, што такође важи и за службенике који су на државном буџету, а врше послове из надлежности бановине. Само се судије Касационог суда, апелационих судова, Управног суда, Рачунског суда и окружних судова, као и чиновници прве, друге и треће положајне групе,

¹⁾ В. о томе детаљнија излагања у нашем чланку: Надлежност Бановине Хрватске и наше процесно право, Бранич, свеска за јуни 1940, с обзиром и на тамо наведену литературу.

постављају и унапређују па, наравно, и пензионису, Краљевим Указом; док судије среских судова такође поставља и унапређује коначно само Бан. Међутим, у организационим питањима која се тичу послова правде, тј. у погледу уређења редовног судства и судске власти уопште, бановини припада искључива надлежност само у предметима и границама њене опште законодавне, управне и судске власти, а не и у погледу примене заједничког односно државног законодавства.

III

Уосталом, сасвим је природно, а и само по себи оправдано и разумљиво, да право организације судске власти, као и право изрицања правде или јурисдикције по заједничким пословима припадне заједници односно држави. Као што је, с друге стране, такође потребно и управо неопходно, да сви правни предмети и спорови, који се расправљају и пресуђују по заједничким односно државним законима, долазе бар у последњем степену пред највише државне судове, заједничке за целу земљу. Иначе би и сама поменута подела послова и закона на бановинске и државне, уколико се тиче правосуђа, током времена постала беспредметна и илузорна. Јер, заједничко судско законодавство може имати свога стварног значаја и смисла само ако се заједнички једнообразно тумачи и примењује; а таквога тумачења и примене у судској пракси — чији се значај данас нарочито истиче — тешко може бити без заједничкога судства, које би се имало организовати у границама постојећих правних и стварних могућности. Осим тога, данас се, на пример, много говори о правној једнакости, правди и правници, као најбољим и најсигурнијим ослонцима и темељима за народно и државно братство и јединство. Међутим, познато је да неједнако тумачење и разнолика примена закона обично јако шкоде угледу државе и судства у очима грађана и слабе код њих ону потребну веру у законску правду и правницу, без које би сваки друштвени живот био немогућ. Па ни сам заједнички живот у једној држави — бар за дуже време — не би стварно био могућ, без једне заједничке социјалне, моралне и правне свести, или без једнога заједничког националног менталитета свих племена или народа из којих се држава састоји. А таква заједничка свест, као и један заједнички национални менталитет — ако нам је данас до тога уопште стало, увек најверније и најпозитивније долазе до изражаја кроз заједничко правосуђе и формирају се баш под његовим директним утицајем.

И зато, баш и ако се узме да је Бановина Хрватска у пословима правде, односно у стварима судства и правосуђа потпуно аутономна и да је њена надлежност у томе погледу искључива, — ипак би требало тежити и радити на томе, да те ствари буду што више једнообразне на целокупној државној територији. Истина је, каже, на пример, један угледни хрватски правних, да је Бановина Хрватска на подручју правосуђа потпуно аутономна, али би се ипак ради једноличности и јаче државне сувислости препоручило, да се све потребне реформе ради преуређења правосуђа, бар у главним начелима, проведу спсра-

WWW.UNILIB.RS

зумно с највишим правосудним органима и другим федеративним јединицама, које се још имају основати.²⁾

Напослетку и интереси правне сигурности такође захтевају, да се обезбеди једнообразност и сталност изрицању правде и по заједничком законодавству, тј. да се бар најважније одредбе заједничких закона једнообразно тумаче и примењују у свим крајевима државе, — јер ће само тако појединци имати утисак: да су грађани једне исте државе, да њима владају исти закони и да су сви пред законом једнаки. У томе би погледу утицај једнога заједничког Касацисног суда био баш и најважнији, пошто су модерне државе — и унитарне и федеративне — несумњиво и прибегле установљењу једног највишег суда (који се обично назива касацисним) због тога, да би на тај начин обезбедиле потребно јединство у вршењу правосуђа на целокупној својој територији, и тако отклониле ону правну несигурност, која би иначе наступила.

Према томе, јасно је да би установљење једнога заједничког врховног судског органа за потребе редовнога правосуђа по заједничком законодавству, било од особитог значаја по опште интересе целог нашег југословенског народа и државе. Тако бисмо, поред заједничког Уставног суда, који ће бити надлежан да цени уставност закона и да решава спорове о надлежности између државе и Бановине Хрватске; поред заједничког Државног савета, који је, као врховни управни суд, надлежан да у другом и последњем степену расправља све административне спорове, настале поводом акта државне управне власти са седиштем у Бановини Хрватској, — имали такође и један заједнички Касацисни суд, чије ће установљење — пре или после — несумњиво бити наметнуто и самим потребама заједничкога правног живота и саобраћаја. За то нам је, поред осталог, најсигурније јемство и досадања свестрана и врло плодна и успешна сарадња свију наших југословенских правника, која није престајала чак ни у доба највеће политичке затегнутости и пометње.

Жив. В. Милорадовић, адвокат — Београд

Друштво и његове тежње

Социјално развијање и социјалне везе међу људима стваране су кроз векове под различитим утицајима, тако да је друштво од првобитне људске културе до садашњих компликованих заједница модерне цивилизације дошло низом поступних фаза социјалне еволуције.

Погледамо ли дубље како се у најстарија времена формирало друштво и његова структура, видећемо да је то прво било под утицајем животних инстинката, дубљим и несвесним осећајима, а да је утицај човечјег интелекта и разумно посматрање друштвеног живота дошло много доцније.

²⁾ Д-р Милан Полак, Преуређење правосуђа у Бановини Хрватској, Мјесечник, ожујак—травањ, 1940.

Првобитна схватања о људској заједници била су изражена у религији, те су и народи старог века у својој еволуцији ишли путем који су им њихове религије опредељивале. Утицај религија старог века на друштвени живот био је неизбежан, јер су оне постале и развиле се у породици, првобитној људској заједници, те је и њихова вредност била у социјалној вредности њихових догми. Њихов утицај испољио се у првome реду у организацији породице, од које су створиле најсолиднију установу старог века, са принципом неједнакости у њеној унутарњој конституцији, јер су сва права припадала само старешини породице. Како под њиховом влашћу није био само приватни, већ и јавни живот, њиховим утицајем организована је и држава, која је у себи спајала двојни ауторитет, који данас међусобно деле држава и црква. Са божанским ауторитетом који су јој религије омогућиле, држава старог века организовала је режим у коме се није знало за личну слободу, и у коме је сваки држављанин био потчињен држави душевно, телесно и имовно. Целокупна организација друштва тога доба почивала је на хијерархији власти постављеној на сили. Та је власт почињала са старешином породице, са његовом неограниченом влашћу над женом, децом и робовима. Над свима неограничену власт имала је држава као апсолутни господар свих божанских и људских ствари.

Уколико се доцније људски дух развијао и стварао нове појмове и назоре, супротне онима који су потицали из религијског схватања, утолико се мењала сама организација друштва. Уколико је човек успео да открије принципе који су одговарали његовој рационалној природи, утолико је успевао да себе отргне од утицаја тадање религије и њене свемоћности и да створи нове појмове о себи, праву и правди, главним регулаторима свих друштвених односа. Новим духом препорођен је антички свет, јер је његовим утицајем створен нов морал, научни и уметнички покрет и нови погледи на међусобне односе појединаца и њихове односе према заједници. У томе новоме покрету почеле су се испољавати тежње да се проучава човек и његов живот у заједници, а тако исто и оне врлине које омогућују и осигуравају друштвени живот, како би се остварило што снажније јединство заједнице. Под оваквим утицајем дубоко религиозно схватање о појединцу и заједници постепено се преображавало у правно схватање, те је сада први пут испробано да ли друштвени живот може постојати без религијске основе. У новом друштвеном систему створеном новим схватањима и погледима појединац је сматран слободним, али његова слобода није схваћена као еманација његове личности, јер је свој извор имала у политичкој организацији друштва. Друштвена организација почивала је и сада на принципу власти, па ма у коме облику да је била државна управа: монархијска, републиканска, аристократска или демократска, јер је схватање о човеку и грађанину претстављало увек један исти појам, јер се није схватало да су појединци могли припадати и себи, а не само заједници. Уколико је било револуционарних покрета, било их је увек ради политичке једнакости, а никада ради грађанске слободе, или личне независности. У таквом друштвеном систему појединац није значао ништа и био је само у његовој служби.

Тек са појавом хришћанства постављено је питање о човечјој личности, јер је хришћанство прво свету открило начела духовне слободе, а тиме и прво сазнање о слободи. Насупрот религијском схватању старог века, које је створило узајаман однос између човека и природе, хришћанство је, везујући човечју личност за божанску природу, постављајући на томе начела опште једнакости и братства, успело да све међусобно изједначи у моралном и друштвеном погледу и да у човеку да слободног субјекта. Издвајајући религиозно схватање од политичког, духовно од материјалног, временско од вечитог, хришћанство је човеку признало незастарива права која су изнад свих закона и државних установа, стављајући га тиме изнад сваког политичког уређења друштва. Право сада први пут, потпуно независно и слободно од религије и њеног утицаја, могло се развијати из саме људске свести и ићи за прогресом и прилагођивати се друштвеним интересима и потребама.

Међутим, феудално уређење друштва, које је трајало скоро кроз цео средњи век, својом агрегацијом од државица, тела и корпорација и везаносту појединца за земљишни посед феудалног господара, ометало је сваки слободан покрет у интелектуалном и социјалном реду, јер такво друштвено уређење није претстављало јединствени друштвени организам у коме би се тај покрет могао развијати. Напротив, зато што је свака од тих посебних установа, у којима је владао само принцип принуде и власти, тежила да претставља посебан и независан друштвени организам, појединац је у њима остајао непознат, јер се сливао и губио у своме позиву, што је ометало сваки развој права које би се односило на личност појединца.

Феудални систем није био једина сметња у средњем веку за слободан и природан развој друштва. Католичка црква кроз цео средњи век ометала је сваки слободан друштвени и интелектуални покрет својим тежњама да кроз библијско учење организује такав друштвени систем, који би по њеној замисли одговарао божанским законима и служио као припрема за вечни живот на небу, а у исто време остварила и хришћанско јединство Европе, на чијем би челу поред световних господара био и папа као духовни господар. Да би остварила ове тежње, Католичка црква је уместо слободне вере, спроводила хришћанство као принудну веру, јер је својом теоријом о божанском праву постала гонилачка. Те уместо да буде орган духовног препорођаја, хришћанство је постало оруђе материјалне принуде и систем који је имао да буде извор права, правде и науке. Право, пре тога под утицајем првобитног хришћанства, ослобођено верског утицаја, поново је пало под утицај вере, те је и човек поново допао у стегу друштва. Његова личност је и сада ишчезла у наметнутом му друштвеном систему и потпала под неограничену власт, јер је по учењу Католичке цркве власт долазила од Бога. И док је у староме веку држава била постављена на вери, те је човек тога времена над собом имао само државу, у средњем веку теократија је поставила државу на цркви, те је човек тада над собом имао државу и цркву, међу којима је владала непомирљива мржња, изражена у беспрекидној борби око превласти.

Борба између државе и Католичке цркве завршила се победом државе, управо победом њене тежње за самосталношћу и јединством и

да друштво уреди независно од религијског учења, на основи општег права као животног принципа, који би био у хармонијској вези са осталим принципима моралног реда. Побеђена Католичка црква била је принуђена да се стави под политичку власт државе, која је сада постала стожер свег друштвеног уређења. Кроз тежње државе да друштво организује на основи општег права, ојачана је индивидуална свест, а са тиме ојачао је и развијао се покрет за индивидуалистичким уређењем друштва. Али ослобођавајући појединца у једном правцу, држава га је заробљавала у другом правцу, потчињавајући га својој сопственој власти и свом неограниченом надзору. Противу тог апсолутизма избио је снажан покрет, који се испољио у тежњи да се друштво организује на основи општег права, признањем индивидуалних права, схватајући појединца као субјекта у појму друштва и права, изводећи из тога систем природног права. Полазна тачка таквог схватања друштвеног уређења није била начело власти као до тада, већ начело права појединца.

Француском револуцијом, чији је зачетак био у великој интелектуалној, политичкој и социјалној револуцији, која је готово једновремено избила у Америци, Енглеској и Француској, и у којој су истицани захтеви личне слободе и једнакости маса, остварене су те тежње. Њен успех био је резултат многовековне борбе између појединца и власти, између појединца и друштвеног уређења. Рушећи дотадањи режим заснован на црквеној власти, класним привилегијама и феудалним правима, француска револуција значила је крај епохе у којој је владала самовоља и снага, а у исто време почетак нове епохе, постављене на идеји слободе и једнакости.

Са француском револуцијом избили су са свију страна захтеви личне слободе, једнакости и права народне масе, за које раније векови нису знали, нити су их признавали. Принцип власти на коме је почивало друштво пре француске револуције избледео је, и ранији господари света изгубили су свој утицај, јер је одбачен ранији појам о држави и прихваћено ново схватање о њеном пореклу, природи и улози, те је на место ранијих управљајућих класа: краљева, племства и свештенства, народ имао да управља сам собом преко изабраних претставника. Власт је сада сматрана да постоји у интересу народа и само као делегирана дужност. У истоме смислу схваћена је и власт суверена државе, у чијим је рукама била сва власт, не као до тада као власт која му је припадала по његовом личном праву, или као дар од Бога, већ зато што је сада уместо њега народ постао носилац суверене власти, сматран је отада као претставник народа, а његова власт као резултат вољног потчињавања његових поданика и у границама атрибута признатих од стране народа. Прихватајући учење индивидуалистичке доктрине, коју је проповедала школа природног права, схваћен је сада насупрот хришћанском човеку над државом човек пре државе, у његовом природном стању, у његовој пуној природи и највишем његовом достојанству, слободан, са најнужнијим ограничењима, да би се осигурала слобода свих. По учењу исте школе људи се рађају слободни и једнаки у својим правима, која им припадају пре и ван сваке друштвене организације као људским бићима и која су нераздвојна од њихове личности. Са новим схватањима постављена је нова основа грађанског и политичког уређења друштва.

Дотадањи човек, који је био бачен под ноге државне власти, признањем светог и неповредивог карактера његове личности и слободе, себе је потпуно подигао и постао извор свих својих права.

Слобода је сбухватила грађанску слободу, односно ослобођење појединца и његове имовине од државне контроле, религијску слободу, односно слободу вероисповести, политичку слободу, односно право учешћа свих способних грађана у управљању заједницом, и индивидуалну слободу у заштити опстанка сваког појединца, када је за то потребна интервенција државне власти. Једнакошћу је призната грађанска једнакост, која у домену индивидуалних права осигурава сличне или једнаке прерогативе свима, политичка једнакост, да сви могу на исти начин да учествују у управљању заједницом, и друштвена једнакост, у непостојању формалних разликовања међу редовима и класама заједнице. Слободом је сбухваћена једновремено и слобода у привредном животу, јер се веровало у природан ток ствари у томе смислу, да људским друштвом управљају природни закони као израз односа који спонтано настају међу људима који живе у друштву препуштени себи самима и својој слободи, те да ће под таквим приликама слобода бити стваралачка снага и најбољи регулатор друштвених економских односа, а да законодавац, ако би хтео да осигура прогрес, треба да се ограничи само на развијање приватне иницијативе и уклони све што би јој било на путу, а интервенције само онда када би била од међусобне штете.

Веровало се да је начелима француске револуције за сва времена решено питање друштвеног уређења. Међутим, сада, после више од столећа и по од француске револуције, осећа се да је у кризи данашњи друштвени систем конструисан на индивидуализму, и да је вера у њега, који је срушио цео систем на коме је почивало друштво пре француске револуције, на реду да нестане. Данас се испољила јасна тежња да се напусти друштвено уређење у коме се после француске револуције развијао наш живот. Изгледа као да је идеологија француске револуције исцрпла своју историјску мисију и да појединац, који је после француске револуције разграничио своју личност и своје интересне сфере од целине, застрашен том изолованомшћу, или због сумње у своје властите снаге препуштене себи самима, тежи понова да се веже за друштвене групе, да би у њима нашао наслон жртвујући и своју независност. Исполњена је јасна тежња да поново преовлада акција друштва над приватном иницијативом, па чак и над до сада признатим правима људске личности.

Могло би се рећи да је нови покрет по размерама које је достигао, по страстима и последицама које су из њега настале, изазвао читаву светску револуцију на свима пољима људске друштвене делатности: политичком, економском, социјалном и духовном, тако да се налазимо при крају једне велике епохе, која је била везана за француску револуцију, и да сада присуствујемо новим напорима за стварање новог правца у друштвеном уређењу. Тежње новог покрета у супротности су веровањима која су кроз векове надахњивале човека на борбу за слободом. Разне варијације тог покрета имају исту тему: уклонити неред и беду кроз такву државну управу која ће друштву дати нов начин живота и осигурати му нову будућност.

Нада да ће се после француске револуције преко слободе доћи до природних права појединаца и природног реда ствари, те да ће тиме друштвена заједница бити постављена на бољој и правичнијој структури, није се испунила. Напротив, убрзо се увидело, да је слобода онако како је у својој основи схваћена по индивидуалистичкој доктрини, хипотетична и илузорна, јер се људи не рађају слободни, већ само као чланови заједнице, са обавезама које им намеће одржање и развитак колективног живота. У погледу једнакости могла се остварити само формална једнакост, односно правна једнакост или једнакост пред законима, која је само свима осигуравала исте услове под којима су могли да доспеју до истих добара и до истог степена културе, до истих средстава потребних за материјални живот, остављајући остварење тих могућности акцији сваког појединца. Пред сваकвим могућностима, због разлике у физичкој и духовној конституцији, због разлике спољних прилика и односа у којима су се појединци налазили, наступиле су неједнакости. У ствари, правном једнакошћу уклоњене су само неједнакости које су постојале у сопственој природи, јер су њоме збрисане касте, ropство и неједнакости у разлици расе.

Преко слободе и једнакости после француске револуције настао је огроман полет у личној иницијативи, предузимљивости и организацији у привредном животу. Великим прогресом природних наука човек је доспео до техничких проналазака, које је доскоро сматрао немогућим, а њиховом применом у техници и индустрији, заменом људске природне енергије, дат је садањем животу потпуно нов изглед, јер су у основи измењени услови материјалног живота. Док су религиозни и политички фактори у току векова вршили главни утицај на еволуцију народа, данас економски фактори, чији је утицај некада био незнатан, благодарећи техничким проналасцима имају огромну важност, и њиховим утицајем структура данашњег друштва постављена је на његовим економским функцијама.

Заменом људске природне енергије техничким проналасцима створена је тежња за што већом производњом, чији се обим невероватно и за врло кратко време развио, јер су разграната и усавершена саобраћајна средства омогућила и убрзала размену. До XVIII века, до почетка индустријске револуције која је у то време настала у Енглеској, производња и размена сводиле су се на обим потреба сваке земље, јер је и сама производна моћ човекова била сведена у границе његове природне енергије и везана слабом приносом земље, на којој је живео као у неком засебном свету. Међусобни трговачки односи под таквим приликама одржавали су се у најнужнијој мери, те је таква економија носила обележје чисто националне економије. То је управо било доба када су створане вредности само ради најнужније потрошње, а не ради спекулације и међународне размене. Појавом индустрије, капитала и кредита, поремећена је дотадања равнотежа између рада, становништва и земље, повећана је продуктивна моћ човекова и проширена сфера његове активности на целу земљину куглу. Насупрот дотадањој националној економији, која је до најмањих ствари била регулисана прописима канонског и корпоративног права у погледу квалитета производа, њихових цена, нелојалне конкуренције и зеленашења, као и осигурања праведне нак-

наде радницима за њихов рад, организована је у сасвим другом духу светска економија, која данас обухвата целу земљину куглу, и којој је циљ што веће богатство, тако да почев од друге половине XIX века, цело цивилизовано човечанство изгледа као огромна трговачка држава. На место homo sapiens-a дошао је homo oeconomicus. Идеал такве цивилизације је квантитативан и материјалистички. То је уствари душевно стање у коме се више или мање даје превага стварима материјалног реда, у коме се смислу и развила данашња цивилизација, тако да се у упоређењу са ранијим вековима, данас показује мањи прогрес у области духовног живота. Ма са које стране посматрали данашњу цивилизацију, наићићемо увек на последице те материјализације, чије побуде преовлађују над свима осталим аспирацијама моралног и интелектуалног реда. На материјалним побудама данашње цивилизације постављено је схватање да су економске прилике једини чиниоци историјских догађаја. На оваквом схватању конструисана је теорија о материјалистичком схватању историје као основе научног социјализма. Према истој теорији цело друштвени живот, па чак и у његовим душевним манифестацијама, неизбежан је резултат економских прилика, односно да материјални живот људи, или тачније, начин на који они производе, ствара међу њима одређене односе који их деле на класе, и да од њиховог материјалног живота зависи њихов морални и интелектуални живот, па према томе и сам политички живот друштва.

До почетка прошлог века друштвени живот почивао је на заједницама које су првенствено носиле професионални карактер. Тако су постојале пољопривредне заједнице, занатске заједнице и породичне заједнице. Економска организација у то време била је проста, јер је становништво углавном било посвећено пољопривреди, те је таква друштвена заједница била састављена од две главне класе: пољопривредника и поседника. Слабе групе варошких трговаца и занатлија нису биле у могућности да развију такву друштвену хармонију. Употребом машине у производњи, занатлију је заменила машина, а радионице фабрика. Снажним развојем индустрије створени су велики индустријски центри са огромним бројем радника. Изведеном аграрном реформом, којом се хтело да се заведу мањи и независни поседи, растурене су дотадање велике пољопривредне заједнице. Уношењем капитала у пољопривреду и употребом машине у пољопривредној производњи, остављени су ситни поседници ризику слободне конкуренције. Према великим поседима пољопривредници са мањим поседима и пољопривредни радници дошли су у исти положај као и обични радници према великим индустријским предузећима. Оваква економска револуција изазвала је дубоке друштвене преображаје. Разликовања и специјализације избијале су нагло и ново друштво отпочело је да се групише по друштвеним класама које су одговарале њиховим различитим економским функцијама или различитим јавним службама. Углавном, та подела сведена је на две главне групе: буржоазију и пролетаријат. Најзначајнија друштвена последица индустријске револуције јесте постанак пролетаријата.

Либерализам француске револуције водио је више рачуна о прокламовању својих принципа, а мање о самим принципима, те су тако раније незгоде друштва само ишчезле, незамењене једним одређеним

системом. Због тога се убрзо после француске револуције осетило да друштвени поредак може претстављати организовано друштво само онда, ако уз признање права дођу и гаранције за призната права и њихово обезбеђење. Либерализам француске револуције није дао та обезбеђења, јер су само признањем слободe, тј. признањем права на рад, на слободу уговарања, права на стицање материјалних добара итд., слаби и незаштићени појединци који чине народну масу остали изоловани и незаштићени пред јаким групама или јаким појединцима у систему слободне конкуренције, под владом закона понуде и тражње. Изоловани и незаштићени појединац у данашњем друштвеном контрасту претставља само јединицу снаге и живо оруђе рада. Због тога је са новом друштвеном поделом насталом после француске револуције искрсло ново питање друштвеног уређења: не досадања једнакост у правима, већ једнакост у условима за материјални живот. Уколико се борба противу данашњег либералног система јаче испољавала, утолико се напуштао терен досадашњих борби за грађанска и политичка права и борба преносила на економски терен. Та је борба везана углавном за решење проблема производње и поделе материјалних добара ради уклањања материјалне неједнакости. Две су идеологије данас у сукобу, од којих је једна за постојећи либерални систем, са ублажењем његових незгода, а друга, за интервенцију државе у привредном животу, па и у обичном животу људи. За другу идеологију постоји већ велики број доктрина, међу њима многе, поред своје оригиналности, са много заблуда и контрадикторности, сливајући се у пространу синтезу: уређење друштва на социјалистичкој основи.

Питање неједнакости поделе материјалних добара реалност је старијег датума, управо од оног доба када је човек напустио првобитне заједнице у којима је живео. Може се узети као правило, да уколико је начин производње био примитивнији, утолико је економска организација друштва била простија и неједнакост у уживању средстава за опстанак мање испољена. Тако исто, уколико појединцима припада мање посебних права, какав је случај са примитивним друштвеним организацијама, утолико је материјална једнакост остварљивија. Напротив, у данашњем друштву, са посебним правима појединаца, компликованом производњом, са неизбежном поделом рада и специјализацијама, због различитих потреба сваког појединца, материјална неједнакост је неуклоњива.

Ако пак посматрамо историју човечанства, уверићемо се да је сва испуњена борбом за слободу, јер је слобода израз највишег достојанства човековог као људског бића, кроз коју једино себе може у потпуности да изрази и да дође до својих права, те са ма које стране посматрано решење економског проблема, човек ће увек тежити слободи. Због неизбежне компликованости друштва, борба за решење економског проблема остаће вечита, јер ма како био решен тај проблем, материјална једнакост је неостварљива.

www.unik.rs
 Јевта М. Поповић, адвокат — Пећ

Има ли мјеста тужби rei recuperandae ако је државина ограничена роком?

Шумско индустријско предузеће „Озрен“ посело је државински спор пред Среским судом у Пећи против З. С. А. из Ругове, због сметања државине шуме зв. „Љахо“. Тужбом је представљено, да је предузеће купило спорну шуму од туженога и његова два сувласника у спорној шуми. Уговором је предвиђено да експлоатација шуме може трајати само двије године: од 20 јуна 1938 до 20 јуна 1940 године. Овај рок се могао продужити само у случају када би „неко приватно лице“ сметало купца у државини шуме, и то само за толико времена колико би трајало сметање. Све што не би било од шуме посјечено и извезено у одређеном року, има остати за продавце. — Предузеће је закључило и посебан уговор са З. С. А. и М. Р. (продавцима), да ови изврше сјечу шуме у предвиђеном року. Али, они нијесу извршили сјечу шуме, те је предузеће најмило друге раднике. Ну, тужени је на дан 8 јула 1940 самовласно истјерао раднике из шуме и ову заузео ради искоришћавања. Тражило је: да суд васпостави првашње стање и туженога осуди на плаћање трошкова.

Тужени З. С. А. навео је, да је он заузео спорну шуму по праву које му даје тачка 2 уговора, којом је предвиђено трајање експлоатације шуме до 20 јуна 1940 године. Признао је да је са предузећем закључио и уговор о најму; али услед елементарних непогода није могао са својим другом М. Р. посјећи шуму, коју су продали предузећу. Предложено је да се тужба одбије као неоснована, пошто у конкретном случају нема сметања државине шуме.

Срески суд коначним закључком П. 191/40 од 29 јула 1940 уважио је тужбени захтјев.

По жалби туженога, Окружни суд, својим закључком од 16-VIII 1940 год., Посл. бр. Пл. 40/40, преиначио је коначни закључак и одбио тужбени захтјев, нашавши да је рекурс тужеников основан, а с разлога: што је тач. 2 уговора предвиђен рок за експлоатацију шуме до 20 јуна 1940 године. По истеку овога рока престало је и право тужилачке странке да сече и извлачи стабла из спорне шуме. Према овоме, тужена странка имала је право да после 20 јуна 1940 године забрани сјечу спорне шуме, пошто јој је враћена државина односно право на сјечу спорне шуме. У овом случају тужилачка странка је управо сметала туженика у државини ствари. Даље: нашао је да се уговор није могао продужити у смислу тач. 9 уговора, пошто тужилац није сметан у државини предмета.

Сматрам да одлука Окружног суда нема ослонца у закону. Јер, према § 551 Грађ. парн. пост., у државинском спору расправа је ограничена на претресање и доказ чињенице посљедњега стања државине и насталог сметања, а искључено је свако претресање о праву на државину, о наслову, поштењу или непоштењу државине. — По § 208 Грађ. зак.: „Где год своју ствар нађеш и познаш, можеш је натраг искати, и теби се твоје вратити мора. Али силом да не узимаш осим ако није на обрани или на гоњењу. Иначе, ако ти други не пушта ствар, да га имаш

судом натерати.“ Као што се види, закон не допушта никоме да самовласно остварује своје право, па ма колико био увјерен у то своје право. — То што је уговором предвиђен рок трајања државине, не може бити разлог да се туженом призна државина ствари, коју је он прибавио самовласно. Јер „забрана самовласних поступака простире се и на случај да је држалац баш од самога власника ствар незаконито одузео: ми, дакле, не смемо своју ствар силом узети ни од отмичара ни од крадљивца ни од варалице.“ (О посебним уговорима, стр. 61, од проф. Ж. М. Перића). „Као што видимо, када онај који је незаконито лишен државине покуша ствар повратити силом, биће, ако у томе не успе, одговоран, па чак и кривично; али ако у томе успе, његов успех биће заштићен приговором *vitiosae possessionis*. Интересантан случај где се покушај казни а свршено дело не!“ (*Ibidem*, стр. 66).

Окружни је суд учинио још и ту погрешку што није правилно оцијенио и посебни уговор, којим се тужени обвезао да у уговорном року посијече спорну шуму, а коју дужност није извршио. И на овај случај имала се примијенити тач. 9 уговора помоћу аналогije, која је призната у грађ. праву. Но питање да ли је тужена страна имала право на раскид уговора или није, није се могло расправити у државинском спору, већ у редовној парници. Јер сјеча шуме није извршена кривицом продаваца, а не немарношћу тужилачке странке.

Војимир З. Радовић, адвокат, Београд

Пропис § 394 грађ. зак. према коме у нашем праву не постоји *hereditas jacens* и питање извршења пресуда по којима је оставиоц обвезник

Према § 394 Грађ. зак. смрћу оставиоца добра његова и права и обавезе, сем чисто личних, прелазе на наследнике. Међутим због процедуре око оставинског поступка често се дешава на прође доста времена док се поступак оконча и док се добије формална судска одлука којом је наследник легитимисан као носилац права и обавеза оставиоца.

Због овога, за време оставинског поступка и иначе, и с обзиром на нови Законик о извршењу и обезбеђењу поставља се питање извршења извршних наслова по којима је обвезник оставиоц.

С обзиром на наређење § 394 Грађ. зак. после смрти оставиоца обавезе из извршних наслова, по којима је оставиоц обвезник, прешле су на наследника. Међутим да би се извршење дозволило потребно је према § 12 И. п., поред осталог, да су у извршном наслову означени овлашћеник и обвезник, па ако извршење хоће да се тражи према наследнику као садањем обвезнику онда се исто не може провести ни дозволити на основу самог извршног наслова јер се из истог не види да су на њега прешла права и обавезе оставиоца. Са друге стране тражење извршења према оставиоцу не би имало практичног значаја (могло

WWW.UNILIB.RS

би се говорити о неким изузетцима) јер се исто не би могло прсвести пошто је имовина прешла у својину наследника. С тога поверилац, ако хоће да остварује своје право из извршног наслова, мора уз предлог за дозволу извршења, поред извршног наслова, поднети и јавну исправу у смислу § 14 И. п., којом ће доказати да је обавеза оставиоца прешла на наследника.

Сада се поставља питање која би исправа у смислу § 14 И. п. била подобна да би се доказало да је обавеза прешла на наследника. Свакако да овде долази на првом месту у обзир одлука оставинског суда којом се утврђују наследници оставиоца. Али, као што сам горе навео, на ову одлуку треба често дуго чекати, а извршење је такве природе да се у већини случајева доводи у питање и само потраживање ако се исто брзо не наплати, па нормални правни саобраћај захтева неку исправу до које се може брже доћи. Од ових других исправа сматрам да би могло доћи у обзир уверење оставинског суда издато на основу смртванице и уверење општинског суда.

Мада се има рђаво искуство са општинским уверењем ипак би оно могло послужити као исправа у смислу § 14 И. п. пошто би извршеник путем приговора могао оспоравати поднето уверење. Исти је случај са уверењем оставинског суда.

У једном већ постојећем случају Касациони суд је протумачио да општинско уверење може бити доказ у смислу § 14 И. п., па у колико би ова пракса била стална са овим би било решено питање свога доказа и то како у случају где се доказује обавеза наследника по извршном наслову тако и у случају где наследник доказује да је титулар права из извршног наслова по коме је титулар био оставиоц.

По старом грађ. суд. поступку, по коме су извршења проводиле полицијске власти, није било наређења која предвиђају §§ 12, 14 и 212 И. п. па ни установа из § 394 Грађ. зак. није могла доћи до изражаја у извршном поступку. Сада пак с обзиром на Закон о извршењу и обезбеђењу ова установа добија велики практични значај.

Истина, и поред јасног § 394 Грађ. зак. по коме права и обавезе после смрти оставиоца прелазе на наследника као и поред одредаба у Закону о извршењу и обезбеђењу, неки судови дозвољавају извршења и тако што се као извршеник у предлогу за дозволу извршења и даље означава оставиоц а извршење се проводи на тај начин што извршни орган одлази код наследника и тамо проводи извршење.

Ово је незаконито посебно када су у питању покретне ствари као и због тога што је наследник, с обзиром на § 212 И. п. и с обзиром на начин како је извршење тражено и одобрено, ипак треће лице у односу на ово извршење па било да се плени имовина наслеђена или стечена. Зато је код питања ко ће бити извршеник у оваквим случајевима меродавна чињеница ко је обвезник у моменту тражења извршења односно ако је оставиоц умро, онда, увек наследник.

Велибор Поповић, адвокатски приправник — Лозница

Аналогија по нашем и Совјетском кривичном закону

По § 1 нашег кривичног закона „Нико не може бити кажњен за дело, за које није закон, пре него што је учињено, прописао, да ће се и како ће се казнити снај који га учини.“

Из овог прописа општег дела нашег кривичног закона, види се да је код нас у материјалном кривичном праву проглашено и усвојено начело законитости. *Nullum crimen sine lege* — *Nulla poena sine lege*. — Да би неко био кажњен за извршену своју радњу или нерадњу, услов је да је иста у том моменту кад је наступила, по кривичном закону изречно обележена као противправна, и да је за њу предвиђена казна.

Ово начело искључује могућност и принцип аналогије у материјалном кривичном праву.

Аналогија у кривичном праву значи, да ће се извесна радња или нерадња, која није у закону изрично проглашена противправном и кажњивом, ценити и казнити подводећи је под сличне у закону предвиђене инкриминисане случајеве.

Према томе, аналогија по нашем кривичном закону не постоји. Напротив изрично је забрањена и недопуштена.

Ценећи правни поредак и законодавство кроз историју као резултат полаитичке и социјалне борбе, разумљиво је што је у нашем кривичном закону забрањена аналогија, а зајемчено начело законитости. Правни политички поредак буржоаских земаља последица је политичких и социјалних схватања идеја. Француске револуције, а резултат демократског политичког живљења, појединаца и правних организација кроз један век. Ослобођење човекове личности и слобода коју је револуција донела, учврстило се и реализало кроз право: кроз правну теорију и позитивне законе принудних организација, држава. Насупрот самовољи власти у времену пре велике револуције, истакнуто је политичко начело слободе, а у праву начело законитости као правна гаранција те политичке слободе човекове. Да би се и кроз суд обезбедила неповредност личности и слободе, индивидуалистички, демократски поредак, усвојио је начело законитости. Нема кривичног дела у радњи која није изречно означена у позитивном кривичном закону као кривично дело. Тиме се хтело онемогућити да судска власт, у извесним моментима можда злоупотребљена од политичке односно управне власти у неком случају повреди слободу и права човекове личности, осуђујући га за извесну радњу, проглашену као инкриминисану, и ако у позитивном закону није таква радња као кривично дело означена и кажњива. Разумљива је та бојазан кад се има у виду, да је Француска револуција са својим начелима у политици, социјалним и економским односима и праву донела индивидуалистичка схватања: заштиту човека, његових права и слободе, па ма и на штету заједнице. Отуда је по нашем и осталим буржоаским законодавствима аналогија у кривичном законодавству недопуштена. И поред начела слободног судијског уверења и судијске независности, што би уз солидан судијски кадар била довољна брана злоупотребама кроз аналогију —

Уплатије као врховно начело проглашено начело законитости, насупрот аналогији. То је разумљиво, с обзиром на то, да је судијски статус независности повремен, да се укида и успоставља према степену надмоћности извршне власти над законодавном, те на могућност услед тога злоупотребе баш тог слободног судијског уверења (ако би аналогија била допуштена) на штету човекових права и личности.

Како са аналогијом и начелом законитости стоји у кривичном законодавству Руске Социјалистичке Федеративне Совјетске Републике?

Пропис чл. 16 Совјетског кривичног закона гласи: „Ако овај закон не предвиђа непосредно неко опште опасно чињење, онда се основи и границе одговорности за исто одређују према оним члановима законика, који предвиђају најсличнија дела.“

Овај законски пропис дакле изречно предвиђа, допушта, и упућује на примену аналогије.

У случају да извесна „опште спасна радња“ — чл. 1 к.з. односно „чињење или нечињење управљено против Совјетског уређење или које нарушава правни поредак установљен од стране радничко-сељачке власти за прелазно доба до комунистичког уређења“, — чл. 6 к.з. — није непосредно (изречно) предвиђено у посебном делу кривичног закона као одређено дело — суд у таквом случају има да цени, дали је та радња у опште кривично дело, а онда да је квалификује и одреди меру социјалне заштите (казну).

Како ће суд поступати код случајева појаве и примене аналогије?

Пре свега, као што рекосмо, суд мора да утврди дали то чињење или нечињење представља „опште опасну радњу“, — чл. 1 к.з.; по том, дали у тој радњи има елемената противправности који јој дају својство кривичног дела, као општег појма, а који су елементи предвиђени чланом 6 кривичног закона. Дакле, претходно суд треба да утврди:

а) да је извршено неко чињење или нечињење; и

б) да је ово „управљено против Совјетског уређења или које нарушава правни поредак установљен од стране радничко-сељачке власти за прелазно доба до Комунистичког уређења“ — чл. 6 к.з. јер само оваква чињења или нечињења су противправна, „опште опасна“ и представљају кривично дело. Дакле, дали је једна радња или нерадња кривично дело, суд има да цени према томе дали оно представља напад на Совјетско уређење тј. према последици коју је проузвело или требало да произведе. Суд ово има да утврди на основу објективних околности случаја, с обзиром на Совјетски поредак и његов циљ. Према томе при решењу изложено питања суд ће узети у обзир прво општи део кривичног закона, те тако утврдити да је чињење или нечињење у питању кривично дело у смислу прописа општег дела кривичног закона.

Затим ће суд дати квалификацију дела, а за решење овог питања суд ће се помоћи посебним делом кривичног закона. Анализирајући елементе овог чињења или нечињења, околности под којима су иста извршена, последице које су из радње или нерадње резултирале, — суд ће изнаћи овим најсличнију радњу или нерадњу предвиђену у посебном делу к. з. као одређено кривично дело (чл. 16 к. з.). На основу тог за-

конског прописа изрећи ће суд меру социјалне заштите за конкретни случај.

Аналогија је правна установа у систему кривичног законодавства опасна по право и слободу појединаца. То је несумњиво. Та опасност резултира из могућности злоупотреба од стране суда на штету осумњиченог појединца, при решењу питања, дали је конкретно дело у опште кривично дело и при решењу питања, дали је слично овом (тежем) или оном (лакшем) у закону предвиђеном кривичном делу од чега зависи и висина мере социјалне заштите (казне) која ће се изрећи. У Совјетском кривичном закону могућност злоупотребе са гледишта права и слободе појединаца, ако судијски кадар није на високом моралном нивоу повећана је још и зато, што суд, код примене мера социјалне заштите, узима у обзир и „своју социјалистичку правну свест ценећи степен опште опасности извршеног кривичног дела...“ — чл. 45 к. з.

Разумљиво је што је у Совјетском кривичном закону допуштена аналогија. Совјетски социјално политички поредак, комунистички, заснован је на потпуној превласти колектива и свевласти заједнице над личношћу и правима појединаца. Потпуно супротно буржоаско-капиталистичком политичком систему, који по принципима индивидуализма више штити права појединаца. Совјетски поредак није партијски режим, него на научној основи заснован нови систем, који према капиталистичко-демократском систему, значи не смену људи, већ смену система, револуцију, ликвидирање не само видљивог богатства и ново економско и социјално уређење, но и ликвидирање основних схватања и права човека, борбу са вековним навикама и природним правима човека као јединке. То су два света, два супротна пола. Не два партијска политички завађена режима, но два система који се потпуно искључују и који су један према другом апсолутни.

Совјетски систем у кривичном законодавству, као у осталом и сви правни системи током векова, резултат је политичко-социјалног поретка који у тој земљи влада.

С обзиром на то, и на искључивост према демократском капиталистичком правном систему, тешко је решити питање; ко има право одн. питање дали је аналогија у кривичном закону оправдана или не?

Совјетски поредак је револуционаран. Време које је од револуције протекло није дуго, поредак је недовршен. По схватању и учењу совјетских идеолога ово доба у Совјетском савезу и поретку је прелазно, припремно доба, за Комунистичко уређење које има тек да дође (бескласно друштво) — што значи, да циљ револуције и идеологије није још остварен. Остварити се може само темељно и потпуном заштитом овог стања које данас постоји, кроз такав правни поредак, који ће најбоље одговарати политичко економском, који ће најбоље заштитити такав политичко-економски поредак. Аналогија је такође један од средстава у систему тога правног поредка, чијом применом органи совјетског правосуђа штите политичко-социјални поредак. Треба онемогућити сваки напад појединца или организације појединаца, изнутра или с поља на заједницу, која се гради на новој идеологији супротно осталом свету око ње. По цену повреде права појединаца и начела законитости — зато је

допуштена аналогија у Совјетском кривичном законодавству. Да је тако види се из члана 1 к. з. („Задатак је кривичног законодавства Р.С.Ф.С.Р. чување Социјалистичке државе радника и сељака и установљеног правног поретка од опште опасних радњи...“), где се то изрично каже и чл. 6 к. з. (који дефинише кривично дело, као свако „чињење или нечињење управљено против Совјетског уређења...“). Људи који чине ту заједницу, или они ван ње, долазе често у сукоб са том заједницом и то у сукоб који је такве природе, да се не може решити компромисом, јер су идеологије потпуно супротне. Совјетско законодавство да онемогући овај напад, у циљу да појединцима не остане ни једна могућност да поредак нападну без санкције, не преза ни од могућности злоупотреба на штету појединаца кроз аналогију, све у циљу заштите колектива, заједнице. Дали пак на то има права, дали је то добро са гледишта објективног права или не и дали је то у опште злоупотреба обзиром на циљ, не може се решити док се не реши шире питање: који је политичко-социјални поредак оправданији, Совјетски или Буржоаско капиталистички, јер правни поредак је резултат ових првих. С обзиром на оскључивост једног према другом — сваки са свог гледишта има право. Зато се и установа аналогије у кривичном закону може нападати са гледишта демократско капиталистичких правних система, а са објективног гледишта, с неког трећег гледишта не може, јер тога гледишта и нема.

Али, зар се може говорити о апсолутној заштити и примени начела законитости и у демократско капиталистичким заједницама, код постојања специјалних изванредних закона о заштити државе, по којима је поступак убрзан на штету појединаца, а који су данас у свету постале редовна појава?

То пак показује, да у целом свету данас позитивно право еволуира на штету права и слободе човека као јединке, у корист заштите заједнице, свеједно у којој политичко социјалној форми била она организована. А у сукобу човека и заједнице, несумњиво да ће долазити и до могућности злоупотребе права на штету појединаца било кроз изванредни закон о заштити државе, било кроз систем аналогије — свеједно.

Дали ће у Совјетском праву бити више или мање злоупотреба у случајевима примене аналогије — зависи од срећености, правне, политичке и економске, сталожености и учвршћености Комунистичког поредка. Зависи и од судијског кадра, првенствено његове способности, независности и свести. С обзиром на то да су случајеви аналогије веома ретки, нема неке велике могућности за злоупотребу. Опасност за злоупотребу долазиће највише услед личних нетрпељивости и евентуалних прогањања; ако пак судије совјетског правосуђа могу и умеју да се еманципују од ових личних момената — свеједно што ће се примени аналогије руководити „социјалистичком свешћу“ — злоупотребе ће бити сведене на најмању меру.

Божидар Стефановић, суд. приправник — Обреновац

О сметању поседа међу савласницима

Према тачки 4 § 44 гр. п. п., који садржи један случај искључиве надлежности средског суда, у поступку због сметања поседа тужбом се тражи само заштита и повраћај последњег фактичког стања. У овом случају, у поступку по тужбама због сметања поседа вреде посебни прописи §§ 549—554 гр. п. п. Међу овим прописима § 551 гр. п. п. одређује, да се расправа у поступку због сметања, као у једном нередовном поступку, ограничава на претресање и доказ чињеница последњег стања поседа и настало сметања, ограничава се на расправу, да ли постоји фактичко узнемиравање последњег фактичког стања и коме је то последње фактичко стање припадало.

Да ли се наведени посебни законски прописи могу применити и код сусвојине?

Претходно ћемо решити питање: коме код сусвојине припада последње фактичко стање?

Према § 215 гр. зак. покретна или непокретна ствар може припадати и неколицини лица, они су савласници, њихово право је заједничко, одређено према утврђеном именитељу, изражено разломком као идеалним делом. Према трећим лицима још у римском праву такви савласници појављивали су се према трећим лицима као једно лице. То је идеална сусвојина. За овај случај апстрахујемо питање реалне сусвојине.

Према овоме, код идеалне сусвојине, на једној физички недељивој ствари, сви савласници имају непрекидно, истовремено, заједничко и искључиво право државине. Последње фактичко стање на предмету идеалне сусвојине припада свима савласницима као једном лицу, а никада само једном или појединим савласницима. Ако би само један савласник за неко време сам користио заједничку ствар, то не би значило да он има искључиву државину ствари за то време. То би био само факат искоришћавања заједничке ствари према уређеним савласничким односима. А факат појединачног искоришћавања, међутим, није стварност искључивог појединачног држања, већ стварност коришћења заједничке ствари, која и даље остаје у искључивој државини свих савласника. Код појединачног искоришћавања савласник има право на држање заједничке ствари само по основу овог аликвотног (идеалног) дела, док је у погледу осталих делова детентор, који није активно легитимисан на тужбу због сметања поседа, већ они у чије име држи ствар. Остале делове заједничке ствари савласник код појединачног искоришћавања држи у име осталих савласника, те су они једино активно легитимисани на тужбу због сметања поседа у погледу тих, својих, делова. Савласник код појединачног искоришћавања нема ни државину праву — § 199 in fine гр. зак. у погледу делова осталих савласника, а још мање *ius retentionis*. Државина права (н. пр. право службености, јер за њу не вреди услов трајне користи — *perpetua causa*) значи једну фактичку власт чије је трајање ограничено трајањем дотичног уговорног односа, док начин појединачног искоришћавања не значи временом ограничено право уживања у своје име, већ значи део заједничког искоришћавања,

те се са осталим појединачним искоришћаваоцима везује и чини то заједничко искоришћавање. Отуда ни по том основу савласник код појединачног искоришћавања не може подизати тужбу због сметања поседа против осталих савласника. Остаје да би савласник могао подизати тужбу због сметања поседа против осталих савласника само у погледу свог дела у чијем обиму и по чијем основу има и право државине. Међутим, код идеалне сусвојине где су делови означени идеално, *pro indiviso*, аликвотни су, не види се колики је реалан, материјалан, део тог савласника. Зато је потребно претходно расправити питање, колико том савласнику на заједничкој ствари износи његов реалан део одмерен према његовом идеалном, аликвотном делу — § 498 гр. зак. То с тога што би се једино тако знало у коме је обиму тај савласник узнемирен и у ком обиму би имао право на државинску заштиту. Међутим, такво одређивање реалног дела одмеравањем према идеалном делу дотичног савласника на заједничкој ствари није допуштено према § 551 гр. п. п. у нередовном поступку због сметања поседа, већ једино у надлежном поступку по деоби. Зато би се и са тог разлога морао да одбије тужбени захтев једног савласника у сметању поседа на заједничкој ствари против осталих савласника.

Међутим, савласник кога су остали савласници узнемирили у искоришћавању заједничке ствари могао би ипак тражити судску заштиту због тог узнемиравања, али не по прописима §§ 548—554 гр. п. п., већ по пропису § 266 ван. паст. То, пак, с тога што то узнемиравање значи један прекршај унутрашњег уређења савласничких односа, а не значи сметање поседа. Савласник, који сматра да је повређен у управи или искоришћавању заједничке ствари или имовине, може код надлежног ванпарничког суда ставити предлог ради уређења савласничких односа. Ванпарнични суд ће уредити својим закључком искоришћавање заједничке ствари, а право искоришћавања повређеном савласнику може осигурати обезбеђењем, које ће савласници узнемирачи бити дужни да положе.

У прилог нашег мишљења, да међу савласницима — *inter partes* не може бити сметања поседа, можемо изложити један део судске одлуке наведене у Најмановом коментару: „...Један према другоме сапоседници уживају заштиту поседа само у случају одузимања поседа; али не и у случају сметања сапоседа, јер поступак по тужби за сметање поседа није погодан за расправљање спорова о границама употребе, која припада сваком поједином сапоседнику.“

Према овоме, на основу нашег образложења, поткрепљеног цитираним аргументом, можемо закључити да савласници не могу, у случају међусобног узнемиравања — *inter partes*, тражити судску заштиту једни против других тужбом због сметања поседа, већ то могу чинити само у ванпарничном поступку, ако међу њима нема спора о праву савласништва или величини удела, јер се та два питања, ако су спорна, расправљају пред парничним судом.

Судска пракса

УРЕДБА О ПРИНУДНОМ МЕСТУ БОРАВКА М. С. БР. 1640/39 ОД 15-XII-1939 ГОД.

За примену § 2 ове Уредбе неопходно је, да је тужилац после доношења исте ремети ред и мир, — каже Државни савет у својој пресуди бр. 26954/40 од 3-XII-1940

Полицијски комесаријат на Јесеницах (Дравска бановина) донео је одлуку бр. 188/1 од 6-II-1940 год. да се Венцел Перку, раднику на Јаворнику у смислу § 2 горе цитиране Уредбе одреди принудно место боравка место Билећа, јер ремети ред и мир. Другог образложења одлука нема.

Интернирац Венцел Перко уложио је у отвореном року против ове одлуке жалбу на Банску управу у Љубљани. Ова је, жалбу одбила и потврдила одлуку првостепене власти, са мотивацијом, да је утврђено по првостепеној власти, да је Перко Венцел реметио ред и мир, а на основу следећих чињеница, да је као функционер општински потписао летак, упућен радницима, издан у новембру 1939 год.; да је ширио идеју којом се врши пропаганда против постојећег социјалног поретка; да је у међувремену од 1932 год. до 1935 год. био кажњаван по полицијском комесаријату и на крају, да је као претседник подружнице Савеза металургских радника на Јесеницах деловао против интереса исте и да је зато ова у месецу новембру 1936 год. по Централном одбору у Београду растурена.

Поводом даљње жалбе интернирца Перка на Управни суд у Целу поништио је овај одлуку Банске управе у Љубљани са следећих разлога:

Дела и околности, које је Банска управа навела као чињенице за правдање своје одлуке, није могла и смела да употреби јер су се сва догодила пре 15 децембра 1939 год. када је цитирана Уредба, по којој се поступило, ступила на снагу.

По § 5 грађ. зак., закони не делују натраг и зато немају никаква утицаја на пређашња делања. То значи, да се правна норма може, да примени само на оне чињенице, које су се догодиле у време када је та правна норма била на снази. — То начело вреди и у управном праву, у колико није што друго законом супротно одређено. А и по обичном правном резоновању је недопуштено, да неко трпи неугодне последице за делања, за која у време њиховог збивања нису биле предвиђене такве последице.

Апстрактна тврђења без навода конкретних чињеница, да је наиме Перко ширио идеје противне постојећем соц. поретку — нису дозвољне па да се смије закључити, да је он лице које ремети ред и мир.

Банска управа је прекорачила границе у којима се могла кретати њезина слободна оцена, односно њено слободно уверење. Зато је морао Управни суд, да уважи жалбу, а побијену одлуку да поништи као незакониту.

Против ове пресуде Управног суда жалила се Банска управа на Државни савет, који је под бр. 26954 од 3-XII-1940 донео пресуду којом се жалба Банске управе одбацује са следећих разлога:

„У конкретном случају тужилац је упућен ничим образложеном одлуком полицијског комесаријата у Јесеницама као првостепене управе полицијске власти у друго место на основу § 2 пом. Уредбе, јер да ремети ред и мир. Његову жалбу Банска је управа у Љубљани одбацила тужбом оспореним решењем стављајући му као разлог ремећење реда и мира у терет радње почињене пре ступања на снагу Уредбе од 15 децембра 1939 године. За упућивање тужиоца у друго место за радње извршене пре важности Уредбе, а према изнетом, било је потребно, да постоји судска казна затвором. Тога овде нема. После ступања на снагу Уредбе од 15-XII 1939 године према актима утврђеном чињеничном стању нису показали никакве радње тужиоца, због којих би полицијска власт могла закључити, да је реметио ред и мир. Дакле, за дела учињена пре Уредбе у циљу ремећења реда и мира потребно је постојање по суду изречене казне затвора, па тек онда упућивање у друго место; дочим за примену § 2 Уредбе неопходно је да је тужилац после Уредбе реметио ред и мир, што ни сама Управна власт не тврди у својим одлукама. Па како ни друго у овом случају не постоји тужилац по закону није могао бити протеран у друго место, услед чега се ожалбена пресуда показује као основана на Закону, а доследно томе жалба Банске управе одбачена је као неумесна.“

Пресуда Државног Савета има своју важност и мора наћи своју примену не само за горе наведени конкретни случај односно за територију Дравске бановине, већ за целу државу и за све оваке конкретне случајеве.

Јер исти је случај са свима конфинирцима односно интернирцима, са територије осталих бановина као и Управе града Београда — и ови су се жалили у исто време против једнаких одлука Управе града Београда, и Банских управа, те Банске власти са истог разлога који је уважио и Државни Савет. Разлика је само у поступку управних власти. — Док је на територији Дравске бановине сваки интернирани добио писмено решење од првостепене власти и против ове се могао да жали како то предвиђа Уредба, а на своју жалбу добио решење од другостепене власти и отворени рок са правом даље жалбе на Управни суд односно Државни Савет, — дотле на територији Управе града Београда и осталих бановина нису добили интернирци ни до данас решење од другостепене власти поводом својих жалби.

И док је пресудом Државног Савета укинута ео ipso и сама интернација, односно конфинација за дела настала прије ступања на снагу Уредбе од 15-ХП-1939 год., ипак се ова и таква и даље подржава са стране управних власти. А по закону, пресуда Државног Савета обавезне су за управне власти.

Да би се дало задовољење закону и правди, односно да би правно дејство пресуде највишег Управног суда било свуда једнако на територији целе државе, потребно ће бити, да другостепене Управне власти и на осталим територијама једнако по закону поступе, као што је поступила и Банска управа у Љубљани. — У колико не би поступиле, треба, да се конфинирци послуже установом чл. 22 Зак. о Државном Савету и Управних судова.

Д-р Иван Рибар

Страно правосуђе

И лица без вероисповести морају положити прописну заклетву

У једном спору око издржавања код једног Среског суда у Бечу излагане су и појединости из брачног живота странака. Подаци мужа и жене нису се слагали. Судија је стога одлучио, да жену саслуша под заклетвом.

Пошто је жена била без вероисповести, она је по захтеву судије само свечано обећала да ће истину говорити, и онда је дала свој исказ. Судија је удовољио тужбеном тражењу жене и у разлозима се позвао и на женин „исказ под заклетвом.“

Ова пресуда укинута је од призивног суда из јединог разлога, што није постојао женин исказ под заклетвом.

У разлозима се наводи да је судија првостепеног суда хтео жену да саслуша под заклетвом, али стварно он ју је саслушао без заклетве. Очигледно судија је био мишљења да свечана изјава код лица без вероисповести под свима околностима замењује праву заклетву. Али ово гледиште је погрешно.

По закону и по једном траженом обавештењу од Министарства правде, постоји само један облик заклињања сведока и странака, наиме да сведок или странка понови од судије прочитану законску формулу заклетве. И лица без вероисповести морају се на тај начин заклињати.

Формула заклетве је једнака како за законом признате вероисповести, тако и за лица без вероисповести. Једина је разлика, да се код лица без вероисповести суд не мора придржавати формалности прописаних за припаднике законом признатих вероисповести; изостају крст и запаљене свеће.

Приватна писма се не могу отуђити ни објављивати

Да ли су писма, која је адресат већ примио, постала његова својина, са којима може да чини шта хоће, или писац писама има још право на своја писма, то је једна тема, која је у последње време чешће расправљана.

Приликом расправљања оваквог једног интересантног питања париске суд стао је на страну писца писама.

У конкретном случају тичало се јавне продаје писама једног чувеног савременог француског књижевника.

Књижевник је тражио од суда, да се пресудом забрани продаја ових писама из 1912 године, потпуно приватне природе.

Суд је доставио комесару јавне продаје чак и један списак оних писама чију је продају забранио. Издавач каталога предмета изложених јавној продаји, већ је

објавио у каталогу делимичне изводе из ових писама и имао је за то да одговара пред судом.

Његов заступник изјавио је, да му је неразумљиво, да се око једне такве јасне ствари може водити спор. Прималац писма по пријему истог постаје, само по себи се разуме, његов сопственик и може са примљеним писмом да учини шта хоће. Стоји му на вољу, да писма сачува, да их изгори или прода. А када су писма објављеном продајом већ ушла у јавност, не може се приговарати противу тога, да се објаве изводи из истих у каталозима продаје. Такав каталог не садржи ништа друго него опис робе за трговце; то није публикација у обичном смислу.

Суд није прихватио ове разлоге тужене стране, већ је уважио гледиште тужиоца, да се приватна писма не могу отуђити ни објављивати, са чиме се сложио и виши суд.

Д-р Милорад Антоновић, адв.

Распоред рада у 1941 год.

ДРЖАВНИ САВЕТ

I Одељење

Делокруг: Спорови административни, осим службеничких, из делокруга Претседништва Министарског савета и министарстава: унутрашњих послова, иностраних послова, правде, трговине и индустрије, пољопривреде, шума и рудника; предмети самоуправни заједно са службеничким и предмети о сукобима надлежности.

Састав: Претседник одељења — Претседник Државног савета г. Живко Јовановић;

Чланови: г. г. Иванишевић Милисав, Никола Крстић, Никола Ковачевић и Др. Златко Цувај;

Заменици: г. г. Драгиша Здравковић и Др. Владимир Пертот.

II Одељење

Делокруг: Сви предмети из Министарства војске и морнирице; административни спорови, осим службеничких, из делокруга министарстава: просвете, саобраћаја, пошта и телеграфа и телефона, грађевина, социјалне политике и народног здравља, физичког васпитања народа.

Састав: Претседник одељења — потпретседник Државног савета г. Др. Радоје Јовановић;

Чланови: г. г. Војислав Николић, Др. Теодор Пеичић, Петар Јуришић и Јаћковић Светислав.

Заменици: г. г. Др. Златко Цувај и Др. Јован Радивојевић.

III Одељење

Делокруг: Спорови царински; о трошаринама државним и самоуправним; дисциплинске кривице и предмети по тужбама против решења управних власти о дисциплинским кривицама јавних службеника.

Састав: Претседник одељења — г. Иван Шкарја;

Чланови: г. г. Драгиша Леовац, Божидар Протић и Др. Владимир Пертот.

Заменици: г. г. Никола Ковачевић и Светислав Јаћковић.

IV Одељење

Делокруг: Спорови о таксама државним и самоуправним; о девизама и валутама, монополима и о свима предметима Министарства финансија осим пореских, царинских и трошаринских.

WWW.UNIBEGR

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

Састав: Претседник одељења — г. Др. Максимилијан Рошић;
Чланови: г. г. Др. Рудолф Штајнмец-Сородолски, Драгиша Здравковић и Др. Јован Радивојевић.
Заменици: г. г. Петар Јуришић и Др. Жарко Ковачевић.

V Одељење

Делокруг: Спорови о непосредним порезима и о катастру земљишта; о самоуправним прирезима; о порезу на пословни промет и о скупном порезу.
Састав: Претседник одељења — г. Анто Перковић;
Чланови: г. г. Сибин Таврић, Лука Пиштељић, Др. Жарко Ковачевић и Др. Максимилијан Долезил.
Заменици: г. г. Божидар Протић и Др. Андреј Вебле.

VI Одељење

Делокруг: Службенички предмети из свих министарстава, осим Министарства финансија и Министарства војске и морнарице.
Састав: Претседник одељења — г. Др. Петар Миличић;
Чланови: г. г. Алекса Матановић, Др. Павле Чубровић, Др. Франк Светек и Др. Андреј Вебле.
Заменици: г. г. Др. Рудолф Штајнмец-Сородолски и Др. Максимилијан Долезил.
По предметима где је спорно истовремено више питања, а која би по распореду долазила у разна одељења, надлежно је за решавање оно одељење које решава по главном питању.
Предмети из управних судова долазе у одељења према материји.

УПРАВНИ СУД У БЕОГРАДУ

I Одељење

Сачињавају претседник суда као председавајући и судије: г. г. Александар Давинић и Борђе Ненадовић као чланови одељења, а њихов заменик је г. Боровоје Петровић.
Записничари овог одељења биће секретари г-це Ружица Басарић и Драгица Живаљевић и суд. приправници г. г. Драгољуб Нешић и Милан Јевремовић.
Ово одељење извиђа и суди:
По дисциплинским кривицама, кривицама по монополском закону и закону о класној лутрији и свима осталим административним споровима, као и по свима жалбама које се изјављују по закону о оштинама.

II Одељење

Сачињавање судије г. г. Петар Манојловић као председавајући и Петар Давидовић и Михајло Стевановић као чланови.
Записничари овог одељења биће секретар г-ђа Јелица Ђуровић, писар г-ђа Љубица Срзентић и суд. приправници г. г. Војислав Грујић и Душан Симоновић.
Ово одељење извиђа и суди:
Ове спорове који се односе на непосредне порезе и самоуправне прирезе.

III Одељење

Сачињавање судије г. г. Петар Першић као председавајући и Боровоје Франтловић и Владислав Банић као чланови.
Записничари у овом одељењу биће секретар г-ђа Даница Цветковић и писари г-ђице Радмила Ристановић и Десанка Јовановић.

Ове одељење извиђа и суди:

По споровима и кривицама из закона о таксама, пристојбама и трошаринама како државним тако и самоуправним-бановинским и општинским, по споровима и кривицама из закона о царинама, као и кривице из закона о порезима.

Секретар г-ђа Лепосава Филотић радиће административне предмете по протоколима Су и отвореним и поверљивим, водиће надзор над преписом и вршиће режисерску дужност, а секретар г. Ђорђе Таневић вршиће пријавничку дужност.

Архивар г. Миливоје Муштерић са осталим особљем на раду у архиви, вршиће архивску службу и даље како на сређивању аката тако и на сређивању судских списка и књига, а дактилографске послове радиће на препису одређене дактилографкине.

ОКРУЖНИ СУД ЗА ОКРУГ БЕОГРАДСКИ

А. Судска управа:

Јовановић Јанко, претседник суда, отправљаће све послове судске управе као и оне, који су нарочито стављени у дужност претседнику суда.

Заменик претседника суда за ове послове биће судија Благоје Стојановић.

В. Судска одељења:

ПРВО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ

І. Састав:

Претседник већа и управитељ одељења: Јанко Јовановић, претседник суда.
Чланови већа: судије Момчило Тодоровић, Драгиша Весић, Душан Мишић и Драгутин Протић.

Заменици: Претседника већа — судија Павле Стевановић,

Чланови: судије Павле Бошковић, Ђура Остојић, Василије Петровић и Љубомир Јанковић.

ІІ. Надлежност:

Суди по предметима злочина старијих малолетника и пунолетних лица за која закон предвиђа смртну казну или казну вечитог лишења слободе.

Претрес се држи петком а по потреби и суботом.

ДРУГО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ:

І. Састав:

Претседник већа и управитељ одељења: судија Благоје Стојановић,

Чланови: судије Александар Младеновић и Момчило Тодоровић,

Заменици: Претседника већа: судија Александар Младеновић,

Чланови: судија Звонимир Савковић и Велибор Белотрепић.

ІІ. Надлежност:

Решава и суди у првом степену у свима парничним и ванпарничним стварима у колико ове спадају у његову надлежност;

решава по жалбама уложеним на пресуде изабраних судова и на решења полицијских власти у смислу § 466 Гр. с. п.;

решава по жалбама (тужбама) на јавне продаје извршене по прописима старог грађанског поступка;

решава по предметима депозита, стечаја и принудног поравнања и стечаја;

решава по предметима протоколације фирми и по предметима задруга;

решава по осталим грађанско-правним стварима за чије је решење надлежно веће, а које нису овим распоредом стављене у надлежност ком другом одељењу.

Расправе: понедеоником, уторником, средом и четвртком.

ТРЕЋЕ СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ

I. Састав:

Претседник већа и управитељ одељења: судија Павле Стевановић,
Чланови већа: судије Павле Бошковић и Ђура Остојић,
Заменици: Претседника већа: претседник суда Јанко Јовановић,
Чланови: судије: Душан Мишић и Љубомир Јанковић.

II. Надлежност:

Решава по призивима и рекурсима уложеним на одлуке средских судова у грађонско правним стварима;

решава по рекурсима уложеним на одлуке средских судова у оставинским старатељским, земљишно-књижним и осталим ванпарничним стварима,

решава по против разлосима општинских судова (§ 20 Грсп.);

прегледа извештаје средских судова о раду у принудном поступку и

решава по предметима које му одреди у рад претседник суда, а који не спадају у надлежност неког другог већа.

Расправе: понедеоником, уторником, средом и четвртком.

ЧЕТВРТО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ

I. Састав:

Претседник већа и управитељ одељења: судија Драгиша Вескић,

Чланови: судије Душан Мишић и Драгутин Протић,

Заменици: Претседника: судија Ђура Остојић,

Чланови: судије Звонимир Савковић и Др. Динко Роки.

II. Надлежност:

Решава и суди у првом степену по предметима злочина старијих малолетника и пунолетних лица, за које није надлежно прво веће;

решава по жалбама уложеним на одлуке извиђајних-истражних судија.

Претрес држи понедеоником, уторником, средом и четвртком.

ПЕТО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ

I. Састав:

Претседник већа и управитељ одељења: судија Милан Павловић,

Чланови: судије Павле Бошковић и Ђура Остојић,

Заменици: Претседника већа: судија Василије Петровић, Др. Динко Роки.

II. Надлежност:

Решава по захтевима за понављање кривичног поступка и повраћај права изгубљених кривичном пресудом;

решава о одгађању извршења казне и одлагању наплата новчаних казни и трошкова кривичног поступка;

решава о сукобима (§ 108 К. П.), о обуставама поступка (§ 53 и 96 К. П.), о захтевима за екстрадицију и јемства;

решава по предметима изузећа судија § 21 гр.п.п. и § 34 Крсп;

решава о накнади штете по закону о злонамерној паљевини;

решава по предметима таксених кривица у колико то не спада у надлежност председника суда.

Седнице одржава по потреби.

ШЕСТО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ

I. Састав:

Претседник већа и управитељ одељења: судија Светислав Солдатовић,

Чланови већа: судије Момчило Тодоровић и Звонимир Савковић,

Заменици: Претседника већа: судија Павле Бошковић,

Чланови: судије: Драгутин Протић и Велибор Белотрепић.

II. Надлежност:

Решава по призивима и жалбама на решење и пресуде Среских судова по кривичним стварима;

доноси одлуке по предметима које му додели у рад претседник суда, а који не спадају у надлежност ком другом већу, а кривично правне су природе.

Седнице одржава по потреби.

СЕДМО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ**I. Састав:**

Управитељ одељења: судија појединац Василије Петровић, чији је заменик судија Звонимир Савковић.

Решава и суди по предметима престапа старијих малолетника и пунолетних лица који спадају у надлежност судије појединца.

Претреси се одржавају сваког радног дана сем петка.

ОСМО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ**I. Састав:**

Управитељ одељења: судија појединац Љубомир Јанковић,
Заменик: судија Душан Мишић.

II. Надлежност:

Решава и суди у грађанским, парничним и ванпарничним стварима које спадају у надлежност судије појединца;

решава по предметима за дозволу извршења по закону о извршењу и обезбеђењу;

решава по предлозима за издавање платних налога у мандантном, меничном и чековном поступку;

поступа по молбама судова и других власти у грађанско правним стварима. Расправе одржава сваког радног дана сем петка.

ДЕВЕТО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ**Суд за млађе малолетнике****I. Састав:**

Управитељ одељења: одређени судија за млађе малолетнике Василије Петровић,

Заменик: одређени судија Звонимир Савковић.

II. Надлежност:

Извиђа и суди по предметима злочина млађих малолетника.

Претрес одржава по потреби.

ДЕСЕТО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ**I. Састав:**

Управитељ одељења: судија Др. Динко Роки,
Заменик: судија Велибор Белотрепић.

II. Надлежност:

Отправља послове извиђајног (истражног) судије за срезове: врачарски, грочански и колубарски;

отправља послове истражног судије за предмете по закону о сузбијању злоупотребе у службеној дужности за горње срезове;

поступа по молбама судова и других власти у кривичним стварима; води надзор над судским затворима.

ЈЕДНАЕСТО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ

I. Састав:

Управитељ одељења: судија Велибор Белотрепић,
Заменик: судија Др. Динко Роки.

II. Надлежност:

Отправља послове звиђајног (истражног судије) за све кривичне предмете из срезове: младеновачког, космајског и посавског;
отправља послове истражног судије по закону о сузбијању злоупотребе у службеној дужности по предметима горњих срезова;
отправља послове истражног судије по предметима старог кривичног поступка, издаје уверења приватним лицима да нису под истрагом нити осуђивана за кривична дела.

ДВАНАЕСТО СУДСКО ОДЕЉЕЊЕ

I. Састав:

Управитељ одељења: судија Александар Младеновић,
Чланови: судије Василије Петровић, Драгиша Весић, Душан Мишић, Др. Динко Роки и Љубомир Јанковић.

II. Надлежност:

У овом одељењу раде судије као појединци по предметима по новој Уредби о ратним инвалидима и осталим жртвама рата и то:

- Судија Младеновић за срез космајски,
- Судија Петровић за срез младеновачки,
- Судија Весић за срез грочанички,
- Судија Мишић за срез врачарски,
- Судија Др. Роки за срез колубарски, и
- Судија Јанковић за срез посавски.

Поред редовне дужности отправљаће и то:

Судија Светислав Солдатовић, послове по Уредби о потпори породицама лица позваних на војну дужност — заменик биће му Милан Павловић, судија.

Судија Ђура Остојић, водиће надзор над пословањем одељења судске писарнице за грађанске ствари и давати потребна упутства у смислу постојећих прописа. Поред тога вршиће преглед уписника и помоћних књига у том одељењу у току 1941 године.

Судија Душан Мишић отправљаће послове као и судија Остојић у одељењу судске писарнице за кривичне ствари;

Судија Момчило Тодоровић, водиће надзор над пословањем и тачним вођењем уписника у одељењу задруга;

Судија Александар Младеновић вршиће дужност стечајног и депозитног судије, а биће му заменик судија Момчило Тодоровић;

Судија Весић отправљаће послове у раду за изразу и снабдевање потребним формуларима за овај и среске судове. Помагаће претседнику суда у контроли уређењу новчаних и других књига које води режисер и водацац новчаних књига; учествоваће у пословима набавки канцеларијског и осталог материјала, бити сукључар судске касе и вршити надзор над судском библиотеком.

До доласка на редовну дужност судије Звонимира Савковића замењиваће га поред редовне дужности судије Др. Роки и Велибор Белотрепић — према потреби.

СРЕСКИ СУД ЗА СРЕЗ ВРАЧАРСКИ

СУДСКА ОДЕЉЕЊА

Подела послова по одељењима

У првом судском одељењу обављаће се ови послови: све ствари судске управе; послови по Закону о земљишним књигама и Закону о унутрашњем уређењу, оснивању и исправљању земљишних књига, као и све ствари у вези са инта-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

булационим књигама. Сем тога у овом ће се одељењу састављати исправе потребне за укњижење у земљишним књигама — § 40 ст. 1 под а Зак. о земљишним књигама у вези члана првог Уредбе о састављању исправа у земљишно-књижним стварима.

У другом судском одељењу обављаће се: све грађанске парнице било по старом било по новом судском поступку; ствари мандатног, меничног и чековног поступка, спорови који проистичу из порабних уговора, сви предмети по Закону о извршењу и обезбеђењу, сви спорови који буду проистекли у вези са извршењима, као и сви предмети по Уредби о ликвидацији земљорадничких дугова.

У трећем судском одељењу обављаће се: сви кривични предмети за које је надлежан средњи суд по Закону о кривичном поступку или по одредбама посебних закона и уредаба.

У четвртном судском одељењу радиће се: све ствари старатељства (пупиларне) и ванпарничне ствари (неспорне) по Закону о старатељству и по Правилима о неспорним делима; све ствари по Закону о ванпарничном поступку од 24 јула 1934 године; затим спорови вођени код општинских власти, разматрање пресуда изабраних судова по деобама задругара и таксене кривице. Ово ће одељење вршити оверавања по уписнику Ов. (§ 331 с. п.), вршити потврде и примати поравнања по §§ 529 и 530 Гр. п. п. Сем тога ово ће одељење примати усмене тужбе у одређеном судском дану у смислу § 55 с. п. и § 535 Гр. п. п.

Ствари правне помоћи обављаће се у оним одељењима коме припадају по својој природи.

РАСПОРЕД СУДИЈА

1) Старешина суда Аранђеловић Војислав обављаће све послове из првог судског одељења. Њему ће се подносити на увид сви предмети пре него што оду у архив, као и све одлуке виших судова по правним лековима. Сем тога он ће обављати све послове по Закону о старатељству, Закону о ванпарничном поступку и Правилима о неспорним делима, у колико нису додељени другим судијама.

2) Судија Пиварски Витомир радиће на свима предметима по грађанском парничном поступку који су уписани под непарним бројем, затим радиће по свима извршним предметима изузев предмета који се имају извршити у општинама Лештанској и Жарковачкој, радиће по свима предметима по Уредби о ликвидацији земљорадничких дугова. Судија Пиварски водиће надзор над извршним органима којима ће одређивати како посао тако и време када ће који од извршних органа изаћи на терен ради извршења. По потреби два пута месечно судиће кривице.

3) Судија Домановић Зоран радиће по свима грађанским предметима уписаним по уписницима на паран број затим радиће на извршним предметима који се имају извршити у општинама Лештанској и Жарковачкој, вршити и даље овере исправа и доносити одлуке по захтевима за потпору лица која су на војној вежби. Судија Домановић биће и даље сукључар, а њега одређујем и за судију који ће разматрати пресуде и решења општинских управа.

4) Судија Марковић Марко радиће све ствари из III судског одељења тј. радиће на свима предметима по Закону о кривичном судском поступку, осталим посебним законима и уредабама, а сем тога биће и библиотекар.

5) Судија Поповић Драгиша додељен је на рад Претседништву владе због чега није обухваћен распоредом.

Ако који од судија буде нарочито оптерећен пословима и услед тога настане застој, потписати ће одредити другога да за једно одређено време ради послове који му овом наредбом нису додељени.

РАСПОРЕД ПРИСТАВА, СУДИЈСКИХ ПРИПРАВНИКА И ЗВАНИЧНИКА-ДНЕВНИЧАРА КОЈИ ВРШЕ ДУЖНОСТ СУДСКИХ ПРИПРАВНИКА

1) У ванпарничном одељењу биће записничари приправници Томо Шољан, Трандафиловић Иван, Гудурић Р. Будимир и Петровић Драгомир. Томо Шољан поред тога водиће послове судске управе а њему ће у вођењу администрације помагати Магазиновић Љубица, архивски чиновник.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

2) Записничари по грађанским предметима код судије Пиварског биће Туцаковић Миодраг, Ђурђевић Владислав и Герасимовић Чедомир и пристав Спасенија Рајковић.

3) Записничари по грађанским предметима код судије Домановић Зорана биће Милојковић Љубинка и Клисић Наталија, судијски приправници.

4) Записничари по кривичним предметима биће судијски приправници Бабић Видосава, Гавриловић Јулијана и вршилац дужности судског приправника Ковачевић Срболоуб.

Из адвокатске коморе у Београду

Седница од 15 јануара 1941. год.

Одобрене су президијелне одлуке:

О упису у именик адвоката Теофиловића Богдана са седиштем у Чачку;

О брисању из именика адвоката Арадског Д-р Мите из Београда под 31-XII-1940 год. због одрицања без преузимања;

О упису у именик адв. приправника: Стојановић Благоја код адв. Алкалаја Моше у Београду са почетком вежбе од 27-IX-1940.; Лазаревића Момчила код адв. Шљивића Павловића Душана у Београду са почетком вежбе од 30-XII-1940 г.; и

О брисању из именика адв. приправника Булатовића Батрића под 30-XII-1940. због преласка на територију друге Коморе.

Одобрен је упис у именик адвоката: Марковићу Д-р Голубу, Пурићу Милану, Панићу Александру и Котуру д-р Ђури са седиштем у Београду, Цагићу Радмилу са седиштем у Владимирцима и Рашковићу Живојину са седиштем у Сопоту.

Одобрено је преселење адвокатима: Ђорђевићу Добривоју из Јабучка у Голубац одмах по публиковању огласа у Службеним новинама, без преузимања и Гроздановићу Спиридону из Неготина у Ниш одмах по публиковању огласа у Сл. Новинама, без преузимања.

Избрисан је из именика адвоката Штрбић Борислав из Смедерева под 15-I-1941. год. због тога, што се налази у служби Градског поглаварства у Смедереву у својству сталног чиновника са одређеном месечном платом. (Решење није извршено).

Одобрен је упис у именик адв. приправника: Краљевићу Стевану код адв. Ђуровића Марка у Београду са почетком вежбе од 2-I-1941., Баруху Исаку (Исидору) код адв. Розенбергерера Д-р Звонка у Београду са почетком вежбе од 15-I-1941., Павловићу Милошу код адв. Ђермановића Живорада у Ваљеву са почетком вежбе од 26-XI-1940., Бакочевићу Милошу код адв. Продановића Стојана у Београду са почетком вежбе од 3-I-1941., Вукићевићу Федору код адв. Мијатовића Ђуре у Београду са почетком вежбе од 1-I-1941., Миленковићу Милосаву код адв. Ђурчића Александра у Чачку са почетком вежбе од 31-XII-1940., Радовановићу Радославу код адв. Савковића Илије у Београду са почетком вежбе од 24-XI-1940., и Вуксановићу Ђорђу код адв. Шевчика Д-р Глигорија у Кучеву са почетком вежбе од 27-XII-1940.

Избрисани су из именика адв. приправника: Адамовић Душан под 1-VII-1940. по одјави принципала, Ристић Надежда под 1-IV-1940. по сопственој одјави, Димитријевић Павле под 28-XII-1940. због државне службе, Николић Влајко под 1-XI-1940. због војске, и Урошевић Ковиљка под 1-XII-1940. по одјави принципала.

Седница од 29. јануара 1941. год.

Заменик претседника Милан Живадиновић саопштава, да је од Савеза Адвокатских комора примљен акт од 29. јануара 1941. год., у коме Савез извештава, да је по извесним питањима по којима је Савез интервенисао постигнут успех, као и да ће се наставити акција да се повољно реше и она питања, по којима надлежни још нису донели одлуку. Даље се у акту Савеза траже извесни податци и постављају питања у вези са годишњом скупштином. — Решено је:

1) Да се Савезу пошаље статистички преглед кретања адвокатуре у 1940 години, т. ј. прираст и опадање броја адвоката. Ово навести и за адв. приправнике;

2) Да се Савезу пошаље примерак „Бранича“ у коме је штампан записник о раду XI редовне годишње скупштине;

3) Да чланови Одбора промисле о темама о којима би требало расправљати на идућој годишњој скупштини Савеза и да то саопште Комори до 10. фебруара ове године;

4) Да наша Комора не тражи да се одржи седница Пословног одбора Савеза током фебруара ове год.;

5) Да је наша Комора сагласна, да се годишња скупштина Савеза одржи 8. јуна ове године на Бледу и да се Претседништву Савеза препусти уређење свих потребних појединости у вези са овом скупштином;

6) Да је наша Комора сагласна са мишљењем делегата љубљанске Коморе у томе, да се на скупштини расправља о укидању јемства адвоката за странкине таксе, о тарифи у кривичним предметима и о парничним трошковима у стечајном поступку, али не и о ограничењу сувишног прилива у адвокатуру; и

7) Да се сви податци и извештаји Савезу пошаљу до 15. фебруара ове год. Даље, Заменик претседника Милан Живадиновић саопштава, да је сазнао, да је за смештај Среског суда за град Београд изнајмљена зграда у Сарајевској улици бр. 11. Указује на све незгоде од оваквог решења питања смештаја Среског суда за град Београд. Напомиње да нова зграда није много већа од досадање а узто се налази скоро на периферији града и у вези са саобраћајном мрежом врло неприступачна.

После краће дискусије решено је, да се овим поводом упути по једна претставка Министру правде и Претседнику градског поглаварства а осим тога да сви чланови Одбора, у колико који није спречен, у групи посете Министра правде и Претседника градског поглаварства и да траже, да се за смештај Среског суда за град Београд нађе подеснија зграда, како у погледу броја и величине просторија, тако и у погледу места, односно повољнијих саобраћајних прилаза згради.

Одобрен је упис у именик адвоката: Митровићу Ђорђу са седиштем у Лозници и Јевремовићу Бранку са седиштем у Ужицу.

Одобрен је упис у именик адв. приправника: Стојановићу Миленку код адв. Митровића Саве у Зајечару са почетком вежбе од 26-XII-1940., Урошевић Ковиљки код адв. Рашковића Живојина у Сопоту са почетком вежбе од 16-I-1941., Пекићу Илији код адв. Алексијевића Александра са почетком вежбе од 22-I,1941., Живковићу Стојану код адв. Качаревића Милоша у Алексинцу са почетком вежбе од 15-I-1941., и Сагадину Гојмиру код адв. Олипа д-р Јанка са почетком вежбе од 29-I-1941.

Избрисани су из именика адв. приправника: Поповић Јован под 14-XII-1940. због ступања у државну службу, Симић Трифун под 1-XI-1940. по одјави принципала, Зоговић Радоје под 12-VI-1940. по одјави принципала, и Михајловић Коста под 1-XI-1940. по одјави принципала.

Решено је да се адвокатским приправницима приликом уписа скрене пажња на то, да благовремено пријављују Комори сваку промену а нарочито кад ступају у Суд на бесплатну вежбу и кад се са исте враћају своје принципалу на продужење вежбе, јер се у будуће ниједном приправнику који се не буде придржавао овога, неће накнадно признавати исправност вежбе.

Пажња адвокатима и адвокатским приправницима

I

На основу одлуке XII редовне годишње скупштине Адвокатске коморе у Београду по питању регулisaња положаја адвокатских приправника, узимајући у обзир резолуцију једногласно донету на скупштини Савеза Адвокатских комора у Новом Саду по истом питању, а у вези са предлозима Удружења адвокатских приправника и референата ужег одбора за контролу вежбе адвокатских приправника, после свестраног проучавања овога питања, Одбор коморе на својим седницама од 20 новембра и 5 децембра 1940 год. донео је једногласно следећу:

ОДЛУКУ

1) Обавеза осигурања адвокатских приправника код Уреда за осигурање радника постоји по Закону о радњама — § 433 тач. 1 у вези ст. 2 тач. 13 и § 3 тач. 1 Закона о осигурању радника — па су адвокати дужни, уколико такво осигурање није учињено, спровести ово осигурање за адвокатске приправнике који су код њих на вежби.

2) Адвокатски приправник на стажу код адвоката има право на (3) три недеље непрекидног годишњег одмора, према договору у погледу времена коришћења овога одмора, за које време му припада утврђена месечна награда.

3) Радно време за адвокатског приправника на стажу код адвоката не треба да пређе осам радних часова дневно.

4) Месечна награда адвокатског приправника на вежби код адвоката мора износити минимум егзистенције који одговара раду и његовој квалификацији, као и приликом самог адвоката, а по мерилу које пружају припадности судијских приправника односно пристава и које Одбор коморе сматра за такав минимум.

Ову одлуку Одбора публиковати на видном месту у „Браничу“, саопштити је у препису свима адвокатима на територији Коморе као и Удружењу адвокатских приправника у Београду.

Од Одбора Адвокатске коморе Бр. 3458 од 12 децембра 1940 године у Београду.

II

Адвокат је дужан, да сваку промену у вези са вежбама адв. приправника пријави Комори. Ово важи и за ступање приправника у суд на бесплатну вежбу а нарочито за враћање приправника код адвоката ради продужења вежбе. Ако о овим променама не извести адвокат, дужан је то да учини адвокатски приправник.

Дешавало се до сада да ни адвокати ни адв. приправници не извести Комору о враћању приправника код адвоката било по навршеној, било по прекинутој вежби код суда, већ то учине после дугог времена. Приправници се у таквим случајевима обраћају Комори молбама да им се време од дана изласка из суда са бесплатне вежбе до дана извештаја Комори о томе призна у приправничку вежбу код адвоката. Комора је била принуђена да води дуг поступак за утврђивање правог стања ствари ради доношења одлуке, а то је потпуно излишан посао, који би се Комори могао уштедети, само кад би адвокати и адвокатски приправници вршили уредно своје дужности.

Како су у последње време овакви случајеви све чешћи и прете да се претворе у сталну праксу, то се овим путем скреће пажња адвокатима и адв., приправницима, да своје дужности врше на време, јер се у будуће ниједна молба адв. приправника за накнадно признање исправности вежбе неће узимати у обзир, односно свака таква молба биће одбијена.

Прикази

Dr. August Egger: Ueber die Rechtsethik des Schweizerischen Zivilgesetzbuches. Zürich. 1940.

Швајцарски научник д-р Аугуст Егер, професор приватног права на Циришком универзитету, написао је и издао недавно своје ново значајно дело под насловом „О правној етици швајцарског Грађанског законика“.

Књига је подељена на два дела. У првом делу, који носи наслов „Од 1789 до 1839: Промене у мишљењу и животу“, описани су индивидуализам, слободна привреда и њихови успеси. Затим следује опис преокрета ка социјалном, при чему се Егер нарочито осврће „на општу беду душевне природе, коју је изазвао општи

развитак 19 stoleћа". Ратно и поратно време налазе се у знаку интервенционизма и колективизма.

Значај овог првог дела Егерове књиге је у томе, што у њему писац покушава да реши проблематику индивидуализма и колективизма на основи „утврђивања чињеничке природе". Тиме се индивидуалистичке и колективистичке процене и предрасуде поједнако искључују и ослобођава пут за једно стварно одговарајуће схватање међуљудских односа. То је дакле једна „наука о битисању" од које се мора поћи. Она тек пружа основне елементе за изграђивање науке о вредности, за оснивање правне етике. Ову по Егеру једину могућну науку о битисању описује он на следећи начин: Човеку је својствена како индивидуална свест тако и свест о заједници. Он се осећа као јединка и једновремено као члан заједнице. То лежи већ у његовој друштвеној природи, у његовом бићу. Један трајан однос запетости лежи у тој двострукој свести; никада није човек потпуно само Ја, никада само колективно биће. Он је обоје.

Стога је противречно бићу човеком свака наука, која хоће да види само једну страну, сваки индивидуализам (или управо субјективизам) који признаје само појединачно биће не узимајући у обзир његов однос према друштву, и сваки колективизам, који пушта да појединац пропадне у заједници.

У продужењу се испољава и једно друго гледиште Егерово. Он искључује претерано оштре закључке хисторизма и позитивизма, од којих су обоје нужни огранци историске правне школе.

У погледу проблема слободе, Егер стоји на становишту да се индивидуа не сме приносити на жртву заједнице, као што ни заједница не сме бити угрожена у своје постојању услед неограниченог спровођења индивидуалне воље.

Пошто се заједница састоји из појединаца, који по самој природи следеју својим особеним интересима, и пошто појединац не може да опстане без везе са другима, то се указује потреба једног свесно траженог изједначења снага и права.

Други део Егерове књиге носи наслов „Мена и сталност у Грађанском праву". Увод сачињава један сажет, одличан преглед француског, аустриског, немачког и швајцарског Грађанског законика.

Као основне вредности Грађанског права развија Егер затим, позивајући се стално на односне законске прописе, идеје о слободи, човечности и општем добру.

Резиме овог другог дела Егерове књиге био би овај: Хуманитет у Грађанском праву налази основ и смисао једновремено у човековој природи. Његово биће налаже му човечност. Из њега проистиче равномерно слобода и човечност. Слобода без човечности тоне у варварству, а човечност је најплеменитији цвет слободе и не може без ње да успева.

То је дакле смисао овог поретка: он је либералан и социјалан једновремено. У њему се остварује свест човечанске повезаности и солидарности. Он је солидаристички, не у прихваћеном смислу, да је појединац обавезан да се за другог заложу (ма да правни поредак признаје и ову дужност под одређеним претпоставкама, које ваља још проширити), већ у смислу да сваки појединац у стварном заједничком животу и правнопословном саобраћају има другога увек у виду и према њему гаји све потребне обзире поштовања и уважања. Правни поредак почива на основном принципу, да је човек човеку у животу друг и зато постаје он и у праву правни друг.

Дело Егерово је са својим значајним и тачним гледиштима као и начином разлагања материје веома интересантно и од неоспорне велике правне вредности. Д-р Милорад Антоновић, адв.

Некролог

† КОСТА ПРОТИЋ

На погребу пок. Косте Протића, бив. адв. из Београда, одржао је г. Милан Влајковић, адв. из Београда 27 јануара 1941 год. овај говор:

Тужни зборе!

Присутни смо тужноме последњем растанку са умрлим и уваженим Костом Протићем, најстаријим адвокатом садањег Београда.

Дужност ми је као претставнику старије генерације београдских адвоката да евоцирам у колико ми је то могућно овом приликом личност покојника и његов рад као адвоката за дуги низ година у средини Београђана.

Покојни Коста Протић рођен је у Београду 7 новембра 1862 год., где се школовао и правне науке завршио на Правном факултету Велике школе у Београду 1887 год. После завршене школе био је кратко време судски чиновник у колико му је то било потребно ради нужне праксе за полагање адвокатског испита и по положеном испиту постављен је за јавног правозаступника 1 новембра 1891 год. при Лесковачком првостепеном суду, а после десет година прешао је са адвокатуром 1 априла 1901 год. у Београд и од тада је овде вршио адвокатуру до своје смрти.

Покојни Коста Протић није био адвокат просечне вредности. Напротив, он је својом спремом и држањем у адвокатури и ван ове био човек високе стручне спреме и угледа још од своје младости.

Раније Удружење јавних правозаступника бирало га је за више пута за свога члана управе, а 1919 год. изабрало га је за свога потпретседника.

Приликом оснивања Адвокатске коморе у Београду 1922 год. изабран је за адвокатског судију при Касационом суду у Београду и за члана Комисије за полагање адвокатског испита, па је те дужности он вршио дужи низ година, а 1903—1906 год. пок. Протић је био члан Редакционог одбора „Бранича“, — у коме се чешће јављао и својим радовима трајне вредности, а Правном науком бавио се све до своје смрти.

Те његове дужности вршене најсавесније и његово држање у адвокатури учинили су да је пок. Протић у друштву и у правничком свету имао високи углед, који га је довео на таква почасна места, као што је Комисија за полагање адвокатског испита и суђење адвокатима при Касационом суду, у којим функцијама је он био одличан и праведан.

Као грађанин пок. Коста Протић био је примеран и врло уважен. Никада није био реакционар, личан, нити је преко политике тежио за каквом личном хасном или положајем. Држао се своје адвокатуре, истине и правде.

У адвокатури пок. Коста Протић био је пример за углед и по својој држању и по стручној спреми. За цело време адвокатуре он је пратио Правну науку и у својој раду примењивао најсавесније и Позитивно право и Науку.

Било је велико задовољство гледати пок. Косту Протића приликом расправа на Суду. Он није био никада у томе послу личан, ни заједљив. Имао је став прав, али достојанствен, а према противнику увек пажљив и коректан. Уносио се сав у расправу својом спремом и искуством, а од Суда тражио правду само законом у руци. Суд је ценио као светињу, па је зато од Суда и он био високо цењен.

Адвоцирати 48 година и задржати високи углед до смрти и код својих клијената и код Судова и својих колега, па и осталог света — доказ је, да је пок. Коста Протић био човек и адвокат високе вредности и угледа, нарочито с обзиром на то, да се адвокату врло често нуде прилике да у својој раду пропусти или се повије, — а он је остао до своје смрти потпуно исправан и чист.

Ово је права и тачна оцена живота и рада пок. Косте Протића и мени, тужни збор, остаје само још да се обратим ожалашћеном унуку пок. Косте и да му овом приликом његове жалости кажем да се у својој животи може поносити тако врлим покојником, као што је био његов дед пок. Коста, и да ће бити довољно да се у својој животи угледа на свога деда у сваком погледу, јер је и он како њему тако и својим ожалашћеним сродницима, па и нама осталима оставио светао пример живота и рада.

То нека Вам је утеха.

Нека је лака Земља и светао помен пок. Кости Протићу!

Слава му!

Белешке

АДВОКАТСКА ТАРИФА

У Службеним новинама од 4 јануара 1941 год., стр. 16 бр. 4—II, објављена је одлука Министра правде бр. 119.821 од 31 децембра 1940 год., ове садржине:

„На основу става 2 члана 28 Правилника о висини награда за адвокатске послове од 6 фебруара 1936 године прописујем

ПРАВИЛНИК

о престанку важења одредбе става 1 члана 28 Правилника о висини награда за адвокатске послове од 6 фебруара 1936 године

Члан 1

Даном 10 јануара 1941 године престаје важити одредба става 1 члана 28 Правилника о висини награда за адвокатске послове од 6 фебруара 1936 године.

Члан 2

Овај Правилник ступа на снагу даном обнародовања у Службеним новинама“.

На овај начин, после скоро пет година, укинута је пропис о смањењу адвокатских награда, који је пропис унет у последњем моменту приликом редакције Правилника од 6 фебруара 1936 год., те се у будуће приликом одмеравања трошкова неће више одбијати 12% од адвокатске награде за све послове извршене почев од 10 јануара 1941 године.

СЛУЖБЕНИ ЈЕЗИК
НАШЕ КРАЉЕВИНЕ

Срески суд у Ћуприји добио је једну замолницу на словеначком језику, која се односила на извршни поступак. Судија за извршења, не желећи да се и у оваквој ствари послужи уобичајеним начином, позивањем лица које зна словеначки, доставио је замолницу Министарству правде с молбом да се замолница преко надлежног отсека преведе и превод што пре врати суду. Напоменуто је да је ствар хитна.

Министарство правде вратило је замолницу суду с примедбом да је службени језик Краљевине српско-хрватско-словеначки. Замољени суд поново је

вратио замолницу министарству са следећим пропратним образложењем:

„Потписати судија, као надлежан по предметима извршења према распореду рада од 17 априла 1939 г. чл. 9 Закона о уређењу редовних судова —, поново доставља списе извршења И—369/39 са следећим напоменом: По чл. 7 Закона о судијама редовних судова судија приликом полагања заклетве заклиње се да ће своју дужност савесно извршавати и да ће се приликом изрицања правде држати једино закона, а не и Устава. Како и § 54 Судског пословника предвиђа службени језик, то је потписатом, дакако, и тај пропис познат, али и члан 3 Устава и § 54 Судског пословника говоре о службеном језику српско-хрватско-словеначком, из чега се даје закључити да у Краљевини Југославији постоје три службена језика: српски, хрватски и словеначки. Да у Судском пословнику стоји да је службени језик српскохрватско-словеначки, значило би да је у држави један једини службени језик, а не три, што опет не би морало одговарати правом стању ствари у Краљевини. Ово због тога што се код нас само српскохрватски сматра за један језик, док словеначки нико не покушава да сматра језиком који би био исто што и српски, хрватски, односно српскохрватски. За доказ овога служи наслов Белићевог „Правописа српскохрватског књижевног језика према прописима Министарства просвете“, који уопште не помиње словеначки језик. Потписати изјављује да незна словеначки. Како једино он сноси одговорност за рад приликом доношења одлука по Закону о извршењу и обезбеђењу, налази да му је претходно потребан превод списка у питању, да би знао о чему се ради. У сваком случају потписати скида са себе сваку одговорност због одговорачења по овом предмету, јер налази да с пуним правом не жели да се упушта у оцену тражења које не разумје. Поново се моли за хитан поступак.“

Министарство је спис опет вратило суду с напоменом да превод словеначког акта*) није потребан, јер је он само превод*) обрасца 60. Судског пословника, а у вези примене одредаба §§ 209 до 215, што би суд морао свакако да зна.

Леон А. Амар
судија

*) Курзив је наш.

WWW ПРЕДЛОЗИ ЗА ИЗМЕНУ НАШЕГ
ЗАКОНОДАВСТВА

Амандмани, који би требали да се узаконе и ако нису упућени Законод. одбору, треба да их упуту Адвокатска Комора у Београду.

I. Да се § 492 грађ. суд. пост. (пресуда због изостанка) допуни установом приговора или опозиције против пресуде због изостанка, која би отприлике могла да гласи овако: „Ако туженик не приступи на прво рочиште, може против пресуде због изостанка, поднети приговоре, у року од 15 дана, рачунајући од достављања пресуде. Услед поднетих приговора, суд ће одредити рочиште за расправу и нападнуту пресуду одржати сасвим или делимично у снази или је ставити ван снаге. Ако туженик поново пропусти рочиште или пропусти рок за подношење приговора, приговоре ће одбацити суд, по службеној дужности.“

II. Код § 920 грађ. зак. — укида се последња реченица „удате жене за живота мужа“ а место запете долази тачка.

III. Да се § 36 зак. о земљ. књиг. допуни у од. (1) овом реченицом: „Укњижење се може вршити и на основу таквих приватних исправа, како је начинио опуномоћени адвокат, ако се на њима налазе потписе двају писмених сведока и ако је потписе на њима оверила управна власт преог степена.“

IV. Да се упуту претставка Његовој Светости Патријарху, да Његова Светост достави Светом Архијерејском Сабору исту са овим амандманом; код § 63 суд. пост. срп. правосл. цркве, одељак други укида се а место њега долази овај одељак: „У свима споровима по тужбама за нападање брака и развод брака, адвокати православне вероисповести, могу, у име парничких странака, подносити тужбе, писмене поднеске и заступати их у главном поступку, на расправама.“

Адвокатски интереси су окрњени прописом § 36 зак. о земљ. књ., када им се наносе неправде и од стране законодавне власти, кочи и отежава рад у вршењу њиховог позива, нарочито при прављењу уговора и обављању разних других правних аката тиме, што се више поверења указује према јавним бележницима него према адвокатима као сталежу, који живи баш највише од прављења уговора или других исправа намењених земљишно-књижном уреду.

Исто тако се наноси увреда и изражава неповерење од стране Срп. правосл. Архијер. Сабора адвокатском сталежу, специјално Србима адвокатима, што је у другом одељку § 63 суд. пост. правосл. цркве забрањено адвокатима, да могу заступати парничке странке у споровима ради нападања брака или развода брака, када је заступање парничких странака неопходно потребно ради очувања њихових животних интереса, њихове будућности, када је у питању екзистенција, важни материјални и статусни интереси парничких странака и када је баш заступање по адвокатима, неопходно потребно, у општем интересу. Међутим, адвокати су законом обавезани да бесплатно заступају сиромашне парничке странке у споровима код Окружног суда, на основу права сиромаштва и на кривичним претресима да бесплатно заступају — бране за тежа кривична дела. За бесплатне послове, адвокати, изгледа, да су „морално“ дорасли а за заступање код црквених судова и за састављање пуноважних приватних исправа нису „морално“ дорасли па им се од стране власти, путем закона, изражава неповерење као сталежу. Зато би ове неправде путем предложених амандмана требале да се уклоне и да се изврше и друге зак. реформе које би биле либералније и у општем интересу.

Мирко Ђ. Степановић
адвокат — Обреновац

Садржај правних часописа

Правосуђе — часопис за судску праксу и законодавство. Бр. 11—12 — свеска за новембар-децембар 1940. Уредник и власник Стојан Јовановић, Судије и судство. Русомир Јанковић, Наше одговорности заштита су државе и народа. — Грађанско право. Д-р Ђорђе Ж. Мирковић, Постанак и правни састав трговачких друштава. — Мирослав Бритвић, Раскидање заједнице. — Младен Грубиша, Један случај истраживања ванбрачног патернитета. Кривично право. Ђорђе М. Поповић, Може ли срећи суд на претресу одбацити захтев за гоњење, пријаву, или обуставити започете извиђаје у см. § 379 Кр. — Богдан Шошкић, О примени мере безбедности из § 52 кз. — Александар Хаџипоповић, Диспозитив оптужнице за дела

из §§ 144 и 146 из. — Правна Филозофија. Белешке. Преглед књига. Нове књиге и часописи и Некролог.

Правна мисао — часопис за право и социологију. Уређивачки одбор: Д-р Н. Вучо, Д-р Љ. С. Дупанац, Д-р Ј. С. Ђорђевић, Д-р Д. Б. Кечкић, Д-р Б. М. Недуљковић, Д-р Д. Б. Тодоровић. Свеска новембар-децембар 1940. — Сретен Вукосављевић, О задрузи. — Д-р Мехмед Беговић, Ибн-Халдунови погледи на друштво и државу. — Ђура Нинчић, Појава и развој конзерватизма у Енглеској. — Владислав Ђорђевић, Занатлије и занатство Београда до светског рата. Критички преглед књига и Преглед повременика.

Одвјетник — орган Адвокатске коморе у Загребу. Уредник Д-р Иво Политео. Број 1 — свеска за јануар 1941. — Народни крвх. Одвјетништво у Бугарској. Дужнички морал. Одвјетник у карикатури. Судство у модерним типовима држава. „Пријатељ Јожа“. Вијести Адвокатске Коморе у Загребу. Разно и Преглед правних прописа.

Преглед законодавства

Број 1-I од 1. јануара 1941. год.: 1) Уредба о изменама и допунама Закона о државној трошарини. — 2) Уредба о изменама и допунама Закона о таксама.

Број 4-II од 4. јануара 1941. год.: 3) Указ о припајању села Горњи Адровац Општини рђиловачкој. — 4) Уредба о продужењу рока за изборе делегата за скупштине пензионих завода за службенике у Београду и Сарајеву. — 5) Уредба о изменама и допунама Закона о апотекама и надзору над прометом лекова. — 6) Уредба о оснивању Среског шеријатског суда у Горажди и о отпочињењу тог суда са радом. — 7) Уредба о ослобођењу Просветне звезде из Љубљане од плаћања увозне царине и свих осталих државних и самоуправних дажбина и такса на сав материјал намењен изградњи нове радио-емисионе станице у Љубљани и релејне станице у Марибору. — 8) Правилник за извршење Уредбе са законском снагом о реквизицији. — 9) Правилник о престанку важења одредбе става 1 члана 28 Правилника о висини награда за адвокатске послове од 6. фебруара 1936 године. — 10) Ближе одредбе за извршење Уредбе о установама за снабдевање. — 11) Продужење важности Уредбе о ванредном доприносу поморских теретних бродова трговачке морнарице. — 12) Ослобођење од царинских дажбина материјала за радиостаницу Љубљана и релејну станицу Марибор. — 13) Измена члана 4 Општег правилника о повлашћеној возњи и превозу бр. 142/36. год. — 14) Наплата скупног пореза у случајевима када је у факури означена вредност робе у разним валутама. — 15) Максимирање цене уља у трговини на велико и малопродаји. — 16) Исправка у Плану за амортизацију 3% обвезница за ликвидацију земљорадничких дугова за 1940/41. годину.

Број 7-III од 11. јануара 1941. год.: 17) Правилник о накнади за ноћни и прековремени рад у поштама, телеграфима и телефонима. — 18) Правилник о рукавима и употреби Контролног фонда Одељења пореза Министарства финансија. — 19) Измене и допуне у Таксеном и пристојбинском правилнику. — 20) Правила по којима ће се управљати органи Средишњег уреда за осигурање радника и друге установе социјалног осигурања. — 21) Наредба о расподели јестивог уља. — 22 и 23) Исправке. — 24) Исправке у Правилнику о разредним државним поштама.

Број 8-IV од 13. јануара 1941. год.: 25) Правилник о изменама и допунама Правилника за извршење Закона о државној трошарини. — 26) Ослобођење од царине семена шећерне репе. — 27) Преглед државних расхода и прихода за месец новембар и за период април—новембар 1940 по буџету за 1940/41. год. — 28) Правила по којима ће се управљати апотекари и лекари при прописивању, издавању и наплаћивању лекова на рачун органа Средишњег уреда за осигурање радника и других установа социјалног осигурања. — 29) Допуна упуства за прикупљење података о кретању спољне трговине. — 30) Упуство за тумачење одредбе чл. 7 ст. 2 Уредбе о сузбијању скупове и несавесне спекулације. — 31) Откупнина личног рада на подручјима Градског поглаварства у Београду и Панчеву за 1941. год. — 32) Продужење рока предвиђеног у одељку V напомене 12 Закона о так-

Уговор о трговини и пловидби сап рилозима који чине његов саставни део, потписан у Београду 24. маја 1934 године између Краљевине Југославије и Краљевине Бугарске, и допунски протоколи уз Уговор о трговини и пловидби, потписани у Софији 12. фебруара 1940 године између Краљевине Југославије и Краљевине Бугарске.

Број 9-V од 14. јануара 1941. год.: 34) Уредба о ослобођењу Привилегованог акционарског друштва за извоз земаљских производа Краљевине Југославије од плаћања увозне царине и осталих дажбина, такса на папирне вреће. — 35) Уредба о ослобођењу Привилегованог акционарског друштва за извоз земаљских производа Краљевине Југославије од плаћања дажбина и такса на робу коју увози по решењу М. с. бр. 1281 од 2. октобра 1940. год. — 36) Уредба о изменама и допунама Уредбе о удружењима слушалаца Универзитета П. бр. 12394 од 20. априла 1934 године и Уредбе о изменама и допунама у Уредби о удружењима слушалаца Универзитета П. бр. 8377 од 26. априла 1937. год. — 37) Уредба о изменама и допунама Уредбе о удружењима слушалаца економско-комерцијалне високе школе у Београду I бр. 861 од 10. јануара 1938 године. — 38) Наређење Министра војске и морнарице о регулисању војне обавезе у иностранству. — 39) Продужење рока за фондове за пензионо осигурање. — 40) Исправка у ближним одредбама за извршење Уредбе о установама за снабдевање. — 41) Исправке у Уредби о осигурању државног саобраћајног особља за случајеве болести, порођаја, сахране и несреће.

Број 10-VI од 15. јануара 1941. год.: 42) Наредба о контроли увоза техничких масноћа биљног и животињског порекла, копре, калофоније и воскова. — 43) Наредба о контроли увоза угљена, кокса и брикета из Т. бр. 169/1, 2, 3, 4 и 5 Царинске тарифе. — 44) Овлашћења Дирекције за спољну трговину, дата одјелу за обрт, индустрију и трговину Банске власти Бановине Хрватске.

Број 13-VII-A од 18. јануара 1941. год.: 45) Уредба о изменама и допунама Закона о чиновницима. — 46) Наредба о контроли увоза вуне из бр. 71 и 308, козине домаће и ангорске козе и длаке осталих животиња из бр. 72, вештачке вуне из бр. 310, вуноног предива из бр. 311 до 314 и fiocsa w. t. из бр. 328 Увозне царинске тарифе. — 47) Измена и допуна прописа за бетон и армиран бетон. — 48) Измене и допуне у Правилнику о извршењу Закона о судским таксама. — 49) Упутство бр. 18 Уредбе о 10% доприносу народном инвалидном фонду. — 50) Конвенција за заштиту индустријске својине и Аранжмани потписани у Хагу 6. новембра 1925. год. — 51) Овлашћење одјеле за обрт, индустрију и трговину Банске власти бановине Хрватске о контроли увоза вуне, козине и длаке.

Број 13-VII-A од 18. јануара 1941. год.: 52) Уредба о установљењу Министарства снабдевања и исхране. — 53) Уредба о изменама и допунама Уредбе о Државној фабрики шећера на Чукарици М. с. бр. 101 од 25. фебруара 1937 са изменама и допунама по Уредби М. с. бр. 488 од 19. маја 1938. — 54) Уредба о измени Закона о Народној банци Краљевине Југославије. — 55) Правилник о извозним кланицама. — 56) Наредба о продаји сапуна за прање. — 57) Наредба о контроли увоза вештачких ђубрива из бр. 203, 211, 262 и 263, сумпора из бр. 197, 1 и 2 и модре галице из бр. 215,2 увозне царинске тарифе. — 58) Правилник о пословању централе за огрев. — 59) Наредба о обиму продаје робе.

Број 16-VIII од 22. јануара 1941. год.: Уредба о додељивању награда у жандармерији. — 61) Уредба о ослобођењу акционарског друштва пређе Шкодини заводи у Плању из Прага и Конструктиве-грађевинско а. д. из Прага од плаћања царина и осталих државних самоуправних дажбина и такса. — 62) Упутства за извршење одредаба донетих по Уредби о изменама и допунама Закона о таксама од 21. децембра 1940. М. с. бр. 1675 (Службене новине од 1. јануара 1941. бр. 1-1 „Финансијски зборник“ стр. 19/41). — 63) Допуна чл. 8 Правилника 142/36).

Број 18-IX од 24. јануара 1941. год.: 64) Уредба о изменама и допунама у Закону о администрацији војске и морнарице. — 65) Уредба са законском снагом о измени и допуни Уредбе са законском снагом о додељивању државног шумског земљишта и ликвидацији узурпације у ранијој Босни и Херцеговини М. с. бр. 472/36. — 66) Правилник о установама хуманог карактера које се баве обезбеђењем погрешних и болесничких трошкова. — 67) Цене семена шећерне репе за сетву репе 1941 године. — 68) Максимирање цена штапинима на Ред. бр. 17, 18 и 19. — 69) Објашњење у погледу исхране нудиља. — 70) Цена уљу од бундевских коштица. — 71) Продајна цена квасца. — 72) Исправка у Наредби о контроли увоза техничких масноћа биљног и животињског порекла, копре, калофоније и воскова бр. 1051 од 9. јануара 1941. — 73) Исправка у изменама и допунама у таксеном и

пристојбинском правилнику, Одељење пореза број 1132 о д10. јануара 1941. године.

Број 19-X од 25. јануара 1941. год.: 74) Уредба о стандардизовању прерађене паприке и регулисању промета са паприком за зачин. — 75) Додатак Уредби о стандардизовању паприке и регулисању промета са паприком за зачин II бр. 25479 од 31. децембра 1940 године. — 76) Правилник о оснивању Фонда за исхрану сиротиње при Дирекцији за проучавање и организацију пољопривреде у сврху исхране. — 77) Наређење Мин. пољопривреде 16-I-41. о означавању остви одобрених за риболов. — 78) Повлашћени поштански пакети за неписмене.

Број 23-XI од 31. јануара 1941. год.: 79) Указ-Наредба о измени и допуни Уредбе о ослобођавању људства од војне дужности. — 80) Уредба о набавкама за потребе установа Министарства социјалне политике и народног здравља. — 81) Уредба о аутентичном тумачењу чл. 9 ст. 1 Уредбе о смањењу личних припадљности државних и самоуправних службеника бр. 37420/I-1935. — 82) Уредба о ликвидацији Југословенског Феникса и уступању његове имовине. — 83) Уредба о обрасцу заклетве, облику печата, обрасцу потврде о оверавању превода, уписнику, дисциплинској власти, дисциплинским кривицама и казнама, случајевима престанка службе, тарифи о награди и о трошковима за приватне и службене послове тумача. — 84) Уредба о оснивању Занатске коморе у Љубљани и измени и допуни Уредбе о трговинским, индустријским и занатским коморама. — 85) Уредба о измени и допуни Уредбе о изради и употреби голих и изолованих електричних вода и изолованих цеви са прибором. — 86) Наредба о контроли извоза угља. — 87) Наредба о контроли увоза каучука непрерађеног из бр. 100,1 каучука пречишћеног из бр. 386, гума за аутомобилске точкове из бр. 389 и цеви и омотача за пнеуматике из бр. 393в Увозне царинске тарифе. — 88) Наредба о контроли увоза сирове и суве коже из бр. 76, чињене коже и израда од њих из бр. 370 до 381, крзна и израда од крзна из бр. 382 до 383, кора за чињене из бр. 97 и екстракта и материја за штављење кожа из бр. 230 Увозне царинске тарифе. — 89) Наредба о контроли извоза сточне хране. — 90) Допуна чл. 33. Уредбе о пензионом фонду поштара и пословача (Пензиони фонд уговорних поштара). — 91) Упуство за евиденцију залиха картелисане робе. — 92) Кукољ и очинци смеју садржавати највише 15% здравих, штурих и ломљених зрна житарица (пшенице, јечма или овса). — 93) Посебно упуство за достављање података о залихама, производњи, продаји и ценама картелисаних производа. — 94) Образовање нове катастарске управе у Јагодини. — 95) Овлашћење Банској власти Бановине Хрватске у погледу извоза дрва, производа од дрва, и шумских производа. — 96) Оснивање нове катастарске управе у Сопоту.